

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

**Participace veřejnosti na procesu EIA záměrů
bioplynových stanic**

Diplomová práce

Autor: Bc. Tereza Göghová

Vedoucí práce: Ing. Jiří Schneider, Ph.D.

Brno 2016

Anotace

Diplomová práce se zabývá participací veřejnosti na procesu hodnocení vlivů na životní prostředí EIA v případě bioplynových stanic v České republice. Teoretická část je zaměřena na přehled problematiky, vysvětlení stěžejních pojmů a souvislostí. V praktické části práce jsou analyzovány konkrétní záměry z pohledu připomínek veřejnosti a jejich zohlednění v závěrečném stanovisku. Vše je doplněno výsledky dotazníkového šetření.

Klíčová slova

Bioplynová stanice, participace veřejnosti, EIA, Aarhuská úmluva, Hodnocení vlivů na životní prostředí, životní prostředí

Annotation

The thesis deals with public participation in the process of assessment of environmental impacts EIA in the case of biogas stations in the Czech Republic. The theoretical part is focused on some issues, explanations of key concepts and contexts. In the practical part are analyzed specific plans in terms of public comments and taking them into account in the final statement. Everything is accompanied by the results of the survey.

Key words

Biogas station, public participation, EIA, Aarhus convention, environmental impact assessment, environment

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Participace veřejnosti na procesu EIA záměrů bioplynových stanic* vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne

---

podpis

Poděkování

V první řadě bych chtěla poděkovat mému vedoucímu, Ing. Jiřímu Schneiderovi, Ph.D. z Ústavu environmentalistiky a přírodních zdrojů za odborný dohled, rady, připomínky a věnovaný čas při vedení mé diplomové práce.

Dále bych chtěla poděkovat mé rodině za podporu a trpělivost.

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Cíl práce.....	8
3. Metodika.....	8
4. Teoretická část.....	12
4.1. Úvod do problematiky.....	12
4.1.2. Legislativní ukotvení procesu hodnocení vlivů na životní prostředí.....	13
4.1.2.1. Zákon č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí (dále jen "zákon") a jeho novela č. 39/2015 Sb. (dále jen "novela").....	13
4.1.2.2. Aarhuská úmluva.....	16
4.1.3. Příklady zapojení do procesu EIA v zahraničí.....	18
4.2. Bioplynové stanice.....	20
4.1.1. Zemědělské BPS.....	21
4.1.2. Čistírenské BPS.....	21
4.1.3. Ostatní BPS.....	22
4.1.4. Ekonomická efektivnost využívání BPS.....	22
4.1.5. Digestát jako vedlejší výstup při výrobě bioplynu.....	23
4.1.6. Bioplynové stanice v procesu EIA.....	24
5. Praktická část.....	31
5.1. Umístění bioplynové stanice v územním plánu.....	33
5.2. Typy připomínek k záměrům.....	35
5.2.1. Zápach a dopravní zátěž.....	35
5.2.2. Hluk, digestát, umístění BPS.....	35
5.2.3. Spodní vody, pěstování kukuřice.....	36
5.2.4. Další připomínky.....	37
5.2.5. Administrativní komplikace na příkladu obce Velký Karlov.....	38
5.3. Zohlednění připomínek ve stanovisku.....	39

5.3.1.	Městec Králové	39
5.3.2.	Otrokovice	40
5.4.	Výsledky dotazníkového šetření.....	41
6.	Diskuze	50
7.	Závěr	52
8.	Zdroje:.....	54
9.	Seznam obrázků	59
10.	Seznam tabulek a grafů	60

1. Úvod

Posuzování vlivů na životní prostředí (Environmental Impact Assessment, dále jen „EIA“) je v České republice upraveno zákonem č. 100/2001 Sb. a jeho novelou č. 39/2015 Sb. V tomto procesu se zjišťují, popisují a komplexně vyhodnocují vlivy posuzovaných záměrů a koncepcí na životní prostředí a veřejné zdraví ve všech rozhodujících souvislostech. Cílem je zmírnění nepříznivých vlivů realizace záměru na životní prostředí.

Do tohoto procesu se mimo jiné řadí i veřejné projednávání záměru s občany dotčených obcí. Toto právo, vstupovat do hodnocení vlivů na životní prostředí, mají občané České republiky již od roku 1992. Připomínky vznesené na projednáváních se poté ve většině případů zohledňují ve stanovisku záměru, které může být souhlasné či nesouhlasné. A právě participací veřejnosti na procesu EIA se zabývá tato práce. Konkrétně se jedná od 26 záměrů výstavby bioplynových stanic, které byly zveřejněny na Informačním systému České informační agentury životního prostředí CENIA, a u kterých bylo analyzováno zmiňované veřejné projednávání a následná stanoviska. Mezi hlavní nástroje patří analýza dat, zejména připomínek občanů dotčených obcí, které byly zaznamenány na veřejných projednáváních záměrů o stavbě bioplynových stanic napříč celou Českou republikou, zda a případně jak ovlivnily stanoviska jednotlivých záměrů. Další fází je diskuze výsledků dotazníkového šetření ve vybraných lokalitách, které prokáží mimo jiné i to, zda byly obavy občanů, v obcích, kde již byla bioplynová stanice postavena, naplněny.

2. Cíl práce

Cílem diplomové práce je identifikovat způsob a efektivitu zapojení veřejnosti do procesu hodnocení vlivů na životní prostředí EIA na základě analýzy dokumentací záměrů. Jako modelový typ záměru byly zvoleny bioplynové stanice v České republice (dále jen „BPS“).

3. Metodika

V teoretické části práce se autorka zabývá zásadními pojmy a souvislostmi v rámci problematiky hodnocení vlivů na životní prostředí. Zmiňuje především Aarhuskou úmluvu jako stěžejní dokument v této oblasti a její implementaci do legislativy České republiky. Dále prostřednictvím rešerše odborných článků uvádí příklady zapojení veřejnosti do procesu EIA v zahraničí. V neposlední řadě je uvedena i charakteristika BPS a jejího fungování.

Řešení problematiky v praktické části práce je postaveno na dvou základních částech a to na analýze dat informačního portálu EIA MŽP CENIA (Česká informační agentura životního prostředí), doplněné dotazníkovým šetřením. Na této webové stránce jsou dostupné potřebné dokumenty, zejména zápisy z veřejného projednávání v jednotlivých obcích. Připomínky, které byly vzneseny v těchto projednáváních, byly následně rozděleny dle tématu (viz níže), dále dle toho, kdo je vznesl a kolikrát byly zmíněny.

Rozdělení dle tématu proběhlo na základě nejčastěji vznesených připomínek. Těmi nejvíce zmíněnými byly:

- Zápach,
- Doprava,
- Hluk z provozu BPS,
- Obavy ohledně digestátu,
- Umístění BPS,
- Obavy o spodní vody,
- Obavy z eroze v důsledku pěstování kukuřice jako vstupní suroviny,

- Problémy v BPS Velký Karlov

Ostatní typy připomínek nebyly tak časté, proto jsou pouze zmíněny ve výsledcích, v tabulkách a grafech s nimi však není pracováno.

Veřejnost poté byla rozdělena následovně:

- **D**-dotčené územně správní celky a jejich zástupci,
- **N**-nedotčené územně správní celky a jejich zástupci,
- **O**-občané dotčených obcí,
- **OS**-občanská sdružení,
- **P**-petice a petiční výbory

Po prostudování dokumentace bylo dále zkoumáno, zda byly připomínky veřejnosti zohledněny ve stanovisku, zda byla stavba bioplynové stanice realizována, nebo jaké nastaly případné problémy. Analýzy byly poté doplněny o výsledky dotazníkového šetření ve vybraných lokalitách. To bylo zaměřeno na participaci veřejnosti na procesu EIA a zda byly jejich obavy ohledně výstavby bioplynové stanice naplněny.

Dotazníkové šetření proběhlo v obcích Uhlířov a Chlístov. Tyto obce byly vybrány na základě existence fungující bioplynové stanice. Celkem bylo osloveno 113 respondentů. Vzhledem k počtu obyvatel obcí, 355 resp. 335 lze tento vzorek považovat za reprezentativní a to i z hlediska demografických údajů, jako jsou věk, pohlaví, nejvyšší dosažené vzdělání či sektor zaměstnání.

Otázky byly sestavovány tak, aby byly srozumitelné a korespondovaly s povahou práce. Otázky byly následující:

- 1) Vnímáte existenci bioplynové stanice ve vaší obci? ANO – NE
- 2) Pokud ano, jak?
  - Zápach
  - Větší intenzita dopravy v obci
  - Hluk z provozu bioplynové stanice

- Jiné (uved'te):.....

3) Víte, že probíhalo veřejné projednávání záměru výstavby bioplynové stanice v procesu hodnocení vlivů na ŽP? ANO – NE

4) Pokud ano, jaké připomínky jste k dopadům provozu bioplynové stanice vznesli?

	Zápach
	Dopravní zátěž
	Hluk z provozu BPS
	Obavy ohledně digestátu
	Umístění BPS
	Obavy o spodní vody
	Obavy z eroze v důsledku pěstování kukuřice jako VS
	Obavy ze stejného osudu jako u BPS ve Velkém Karlově
	Připomínkování jsem se nezúčastnil/a

5) Které z připomínek (obav) se naplnily a v jaké míře? (1-nejméně, 5-nejvíce)

	Zápach	
	Dopravní zátěž	
	Hluk z provozu BPS	
	Obavy ohledně digestátu	
	Umístění BPS	
	Obavy o spodní vody	
	Obavy z eroze v důsledku pěstování kukuřice jako VS	
	Problémy v BPS Velký Karlov	
	Žádné	

6) Představuje podle Vás provoz bioplynové stanice pro prostředí obce zátěž?

ANO SPÍŠE ANO NE SPÍŠE NE NEVÍM NEZAJÍMÁ MĚ TO

7) Pohlaví: ŽENA MUŽ

8) Věk: méně než 18 18 - 25 let 26 – 35 36 - 45 46 – 55 56 – 65 66 a více

9) Nejvyšší dosažené vzdělání: základní středoškolské vysokoškolské

10) Sektor zaměstnání: primér sekundér terciér kvartér nezaměstnaný/á

Po sesbírání dat byly dotazníky vyhodnoceny a výsledky byly zaznamenány do grafů a tabulek, které jsou uvedeny v praktické části práce (viz kapitola 5.4.).

Po provedení všech dílčích analýz a dotazování byl na základě výsledků a následné diskuzi sestaven závěr práce. V něm jsou shrnuty nejdůležitější poznatky z celé práce je zhodnocen stav participace veřejnosti v procesu EIA.

4. Teoretická část

4.1. Úvod do problematiky

Do procesu EIA vstupuje vždy více subjektů a jelikož jsou jejich názory často protichůdné, vyvolává to zvýšené nároky na komunikaci.

Anděl (2013) uvádí tyto účastníky procesu:

- *Investor* (jednotlivec nebo společnost)
- *Orgány státní správy* (Ministerstvo životního prostředí (MŽP), orgány kraje, příslušné úřady)
- *Dotčené obce* (obce, které mohou být ovlivněny záměrem přímo i nepřímo)
- *Autorizovaná (oprávněná) osoba* (jednotlivec, který na je základě povolení od MŽP oprávněn zpracovávat dokumentace a posudky)
- *Veřejnost* (dále definována v kapitole 4.1.2.2.) (Anděl, 2013).

Zejména účast veřejnosti v procesu je důvodem pro hledání optimálních přístupů všech účastníků. Smyslem zapojení veřejnosti do procesu EIA je v první řadě shromáždění informací, identifikace veřejných hodnot a zájmů, informování veřejnosti a snaha o získání důvěryhodnosti a dosažení konsensu (Jančářová, 2002). Aktivní účast občanů na rozhodování je aktuální převážně ze dvou důvodů. Jednak proto, že změny ve způsobu vládnutí vyžadují využívat všech dostupných zdrojů a to nejen těch, které má k dispozici veřejná správa, ale i těch lidských. Druhým podnětem je potom zájem občanů samotných, kteří chtějí při rozhodování hrát větší roli (Mansfeldová, Kroupa, 2005). Každý občan má právo požádat příslušný úřad o informace o životním prostředí a to jakýmkoliv způsobem. Žádost musí být dostatečně specifická, aby bylo zřejmé, jaký typ informace je požadován. Informace na základě této žádosti by měli být poskytnuty nejpozději do 30 dnů a to zdarma, pouze za cenu materiálů (CD, papír, atd.) (Humlíčková, 2008).

4.1.2. Legislativní ukotvení procesu hodnocení vlivů na životní prostředí

Jak bylo zmíněno v úvodu, posuzování vlivů na životní prostředí je v České republice upraveno zákonem č. 100/2001 Sb. a jeho novelou č. 39/2015 Sb.

V Evropské unii má legislativní ukotvení ve směrnici 85/337/EEC z roku 1985. Tato směrnice byla celkem třikrát upravena. V roce 1997 byl přidán mezinárodní kontext, v roce 2003 byla přidána ustanovení z Aarhuské úmluvy o veřejné participaci na procesu EIA a v roce 2009 byly v rámci potřeby procesu zahrnuty projekty související s dopravou a zachycováním a ukládáním CO₂. Po dalších úpravách se v současnosti řídí členové Evropské unie směrnicí z roku 2014. (EU, 2015)

4.1.2.1. *Zákon č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí (dále jen „zákon“) a jeho novela č. 39/2015 Sb. (dále jen „novela“)*

Tento zákon upravuje posuzování vlivů na životní prostředí a postup fyzických osob, právnických osob, správních úřadů a územních samosprávních celků při tomto procesu v souladu s právem Evropské unie. Procesu dle zákona podléhají záměry a koncepce, jejichž realizace by mohla mít vážný dopad na životní prostředí. Záměry jsou uvedeny v příloze zákona, koncepcí se rozumí politiky, strategie, programy nebo plány zpracovány nebo zadány příslušným orgánem státní správy, který následně schválí. Účelem je získat odborný a objektivní pohled na záležitost a podklad pro vydání rozhodnutí a přispět tak k udržitelnému rozvoji společnosti.

Co se týče rozsahu posuzování, ten zákon definuje takto: „*Posuzují se vlivy na veřejné zdraví a vlivy na životní prostředí, zahrnující vlivy na živočichy a rostliny, ekosystémy, půdu, horninové prostředí, vodu, ovzduší, klima a krajinu, přírodní zdroje, hmotný majetek a kulturní památky, vymezené zvláštními právními předpisy a na jejich vzájemné působení a souvislosti.*“

Posuzování vlivů záměru na životní prostředí zahrnuje zjištění, popis, posouzení a vyhodnocení možných přímých a nepřímých dopadů na životní prostředí. Vychází se ze stávajícího stavu dotčeného území v době oznámení záměru. Posuzování záměru zahrnuje mimo jiné i návrh opatření k předcházení nepříznivým vlivům na životní prostředí, ke zmírnění, snížení nebo vyloučení těchto vlivů.

Zákon definuje v §6, §7 a §8 postup při oznámení, zjišťovacím řízení a dokumentaci. §9 se zabývá posudkem a byl novelou rozšířen o §9a až §9e, které definují závazné stanovisko, navazující řízení a náležitosti podporující podpisové listiny.

Hlava II. zákona popisuje postup při hodnocení vlivů, pokud se jedná o záměr či koncepci přesahující hranice České republiky. Při mezistátním posuzování se postupuje dle tohoto zákona, pokud hlava II nebo mezinárodní smlouvy, kterými je naše země vázána, neurčí jinak. Při pochybnostech jsou určující platné právní předpisy na území státu původu, pokud opět mezinárodní smlouva nestanoví jinak. Při mezistátním posuzování se liší postup podle toho, zda se posuzovaný záměr či koncepce nachází na území České republiky, nebo mimo něj.

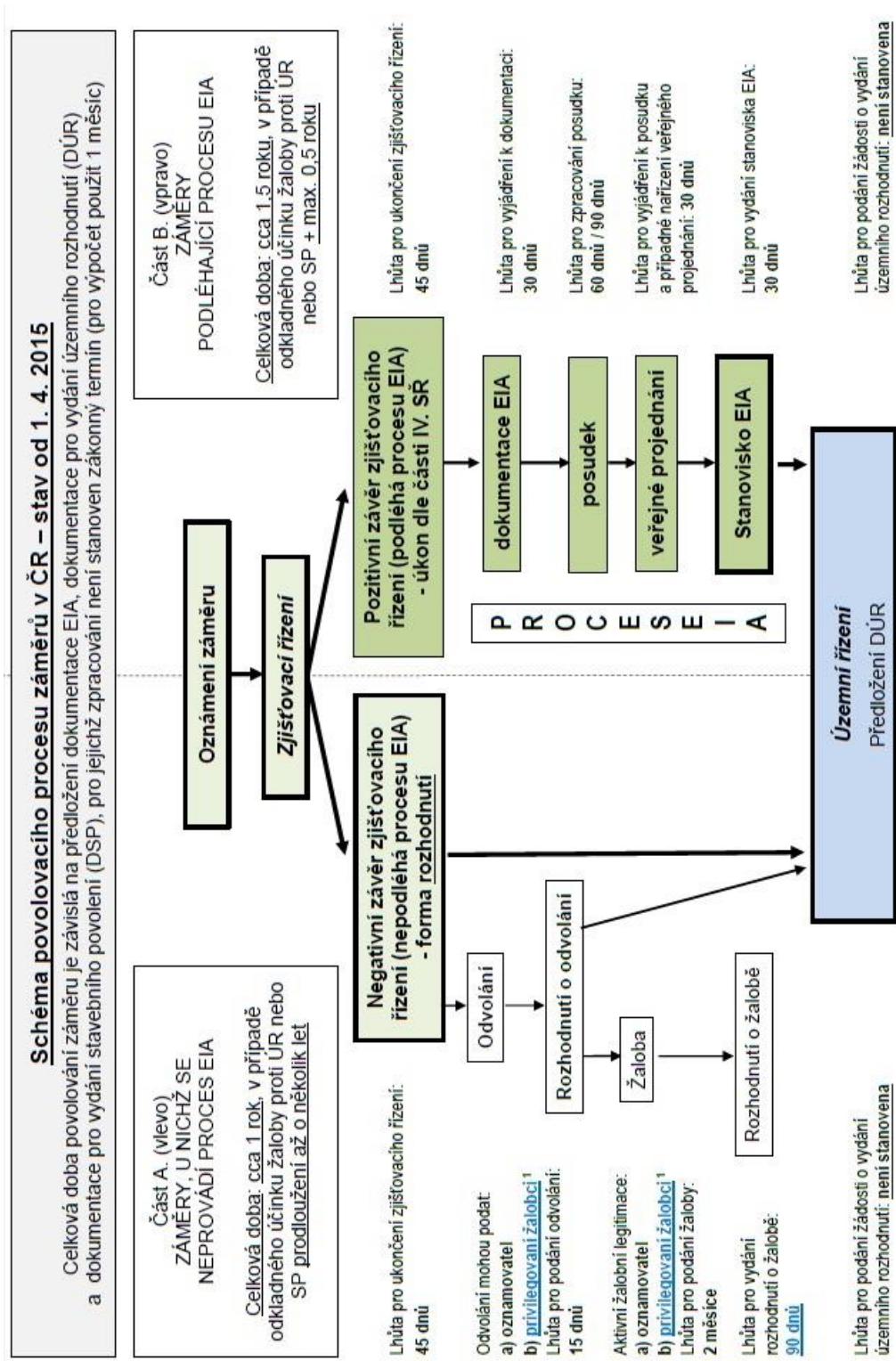
Hlava III. zákona definuje společná a přechodná ustanovení. V § 16 jsou uvedeny informace, jejichž zveřejnění musí příslušný úřad zajistit. Jsou to informace o:

- oznámení a o tom, kdy a kde je možno do něj nahlížet,
- místě a času konání veřejného projednání podle tohoto zákona,
- vrácení dokumentace k přepracování nebo doplnění,
- dokumentaci a o tom, kdy a kde je možno do ní nahlížet,
- posudku a o tom, kdy a kde je možno do něj nahlížet,
- oznámení koncepce a o tom, kdy a kde je možno do něj nahlížet,
- návrhu koncepce a o tom, kdy a kde je možno do něj nahlížet,
- konzultaci při mezistátním posuzování.

Paragraf 17 zákona se zabývá veřejným projednáváním. Dle § 18 zákona hradí náklady spojené s posuzováním vlivů záměrů na životní prostředí oznamovatel, s výjimkou nákladů na zveřejňování a veřejné projednávání, které hradí příslušný úřad.

V novele zákona jsou povětšinou uvedeny doplňující paragrafy a odstavce, případně paragrafy a odstavce, které se novelou ruší. Nejvýznamnější změnou z pohledu účasti veřejnosti je definice dotčené veřejnosti (viz 4.1.2.2.) (Giňová, 2015).

Obrázek č. 1 znázorňuje schéma procesu EIA (levá část obrázku).

Obr. č. 1: Schéma procesu EIA (zdroj: CENIA, online)

4.1.2.2. Aarhuská úmluva

Aarhuská úmluva (dále jen „Úmluva“) byla podepsána v roce 1998 a patří do komunitárního práva. Byla sjednána za účelem podpory zpřístupňování informací o životním prostředí veřejnosti, vytváření podmínek pro její aktivní účast v rozhodovacích procesech a zajištění právní ochrany v této oblasti (MŽP, 2008). V rámci druhého pilíře Aarhuské úmluvy (aktivní účast veřejnosti v rozhodovacích procesech, týkajících se životního prostředí) jsou uvedena práva veřejnosti při účasti v řízení:

- právo účastnit se vyjmenovaných řízení,
- právo být informován o určitém okruhu informací z řízení, a to přiměřeně, včas a účinně (včetně podkladových materiálů k rozhodnutí a výsledného rozhodnutí),
- právo na dostatečnou lhůtu na přípravu na jednotlivé fáze řízení,
- právo účastnit se již v rané fázi řízení, kdy jsou ještě všechny možnosti otevřené,
- právo podávat připomínky,
- právo na řádné vypořádání připomínek veřejnosti ve výsledném rozhodnutí (ucastverejnosti.cz).

Postavení Aarhuské úmluvy v právním řádu České republiky je zakotveno v Ústavě ČR, čl. 10: *„Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.“* Müllerová a Humlíčková (2014) uvádějí, že povaha procesu EIA a stanoviska vedla k závěru, že Česká republika neimplementuje dostatečně požadavky směrnice EIA a Aarhuské úmluvy. Argumentují to mimo jiné nedostatky dosavadní právní úpravy a nálezy Výboru pro kontrolu dodržování Aarhuské úmluvy. I na základě tohoto zjištění byla nutná novelizace zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Novelou zákona se, mimo jiné, mění právní forma stanoviska EIA ze správního úkonu na závazné stanovisko podle § 149 správního řádu, což znamená, že bude nezbytné stanovisko před vydáním rozhodnutí v navazujících řízeních nejen opatřit, ale také v plném rozsahu zohlednit.

Přezkumem plnění ustanovení Úmluvy se zabývá výše zmíněný Výbor pro plnění Aarhuské úmluvy (dále jen „Výbor“). Závěry mají povahu doporučení a nejsou tak právně závazné. První velký nálezný pro Českou republiku byl přijat 29. června 2012. Pochybení našel Výbor především v těchto oblastech:

- *Absence definice dotčené veřejnosti* - ČR by měla dotčenou veřejnost definovat tak, aby se všichni jednotlivci mohli účinně zapojit a předložit připomínky po celé rozhodovací řízení, a to i včetně nájemníků a nevládních organizací.
  - Tento nedostatek byl ošetřen zmíněnou novelou zákona č. 39/2015 Sb., která dotčenou veřejnost definuje jako:
    - a) osobu, která může být rozhodnutím vydaným v navazujícím řízení dotčena ve svých právech nebo povinnostech,
    - b) právnickou osobu soukromého práva, jejímž předmětem činnosti je podle zakladatelského právního jednání ochrana životního prostředí nebo veřejného zdraví, a jejíž hlavní činností není podnikání nebo jiná výdělečná činnost, která vznikla alespoň 3 roky před dnem zveřejnění informací o navazujícím řízení podle § 9b odst. 1, případně před dnem vydání rozhodnutí podle § 7 odst. 6, nebo kterou podporuje svými podpisy nejméně 200 osob.
- *Účast ve fázích řízení není efektivní* – Úmluva uvažuje s vícefázovým environmentálním rozhodovacím procesem a právem účastnit se v každém kroku. Proto musí mít dotčená veřejnost možnost se vyjádřit v navazujícím stavebním a územním řízení.
- *Připomínky nejsou řádně zohledňovány*
- *Omezená aktivní žalobní legitimace pro přístup k soudům* – jelikož určitá část jednotlivců z dotčené veřejnosti nemá právo účastnit se řízení, nemá ani právo rozhodnutí žalovat
- *Nemožnost věcného přezkumu rozhodnutí* – Jednotlivci mají hmotná a procesní práva. Hmotným právem se v tomto případě rozumí i práva a zájmy týkající se životního prostředí. Tento fakt však znevýhodňuje před soudy postavení neziskových organizací, které jako právnická osoba disponují pouze právy procesními, jež mohou být porušena. Podle Úmluvy se právní ochrana ale vztahuje jak na hmotnou tak na procesní zákonnost (Humlíčková, 2012) (UNECE, 2011).

Aarhuská úmluva je součástí právních systémů i zemí, které nejsou členy Evropské unie. Jednou z nich je i Srbsko. Úmluva zde platí od roku 2009 a její ustanovení zavazuje státní orgány, aby byly aktivní v zapojení občanů do rozhodování v otázkách životního prostředí. Analýzy totiž v minulých letech ukázaly, že občanům bylo zapojení umožněno pouze v případech, kdy se jich dopady projektů přímo týkaly (Drenovak-Ivanovic, 2015).

Ve Velké Británii bylo provedeno šetření, jak jsou naplňována evaluační kritéria této úmluvy. Mezi nejslabší stránky patřilo neefektivní plánování procesů participace veřejnosti a špatná implementace metod účasti veřejnosti, které by měly usnadnit diskuzi a zajistit lepší propojení všech zainteresovaných stran (Hartley, Wood, 2005).

Mezinárodní spolupráce vztahující se k procesu hodnocení vlivů na životní prostředí ale fungovala ještě před Aarhuskou úmluvou. V roce 1991 byla ve finském městě Espoo podepsána Úmluva k hodnocení vlivů na životní prostředí v mezinárodním kontextu („The Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context“) pod záštitou OSN. A například v roce 1992 se místní samosprávy Slovenska a Maďarska rozhodly v procesu EIA spolupracovat, z důvodu plánované spalovny odpadů ve příhraničním městě Štúrovo (UN, 1996).

Zapojení veřejnosti do procesu EIA zvýší jeho transparentnost a legitimitu. V přeshraniční spolupráci je stěžejní především rozvíjet kontakty a spolupráci s lokálními i mezinárodními nevládními organizacemi. Důležitá je také podpora šíření informací o implementaci Aarhuské úmluvy. V praxi může být užitečné zřízení kontaktního místa, kde by mohla veřejnost o záměrech komunikovat s kompetentní osobou, čímž by se celkově zvýšila účinnost zapojení veřejnosti do procesu EIA (UNECE, 2016).

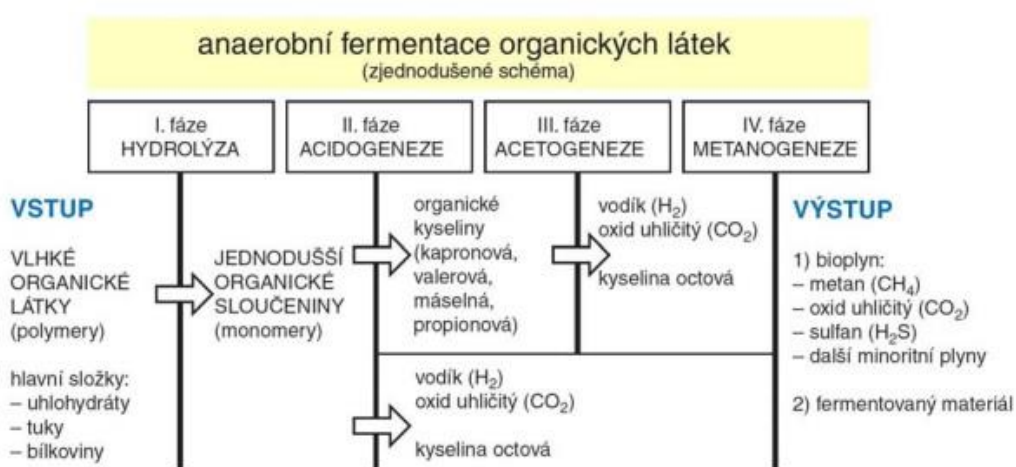
4.1.3. Příklady zapojení do procesu EIA v zahraničí

K procesu EIA a participaci veřejnosti se vztahovaly i dvě případové studie v Itálii. K nízké efektivnosti zapojení veřejnosti přispěl fakt, že ve zkoumané době (rok 2000) neexistoval žádný rámcový zákon. Dalším důležitým krokem, který by měl být v této problematice učiněn je vypracování pokynů a návodů s osvědčenými

postupy a to zejména pro developery, administrátory ale i občany (Del Furia, Wallace-Jones, 2000). Stejným tématem se zabývaly i případové studie v Pákistánu. Vliv veřejnosti na proces EIA je relativně slabý v celkovém globálním měřítku, v rozvojových zemích, k nimž Pákistán patří, je tento vliv téměř zanedbatelný. Účast veřejnosti je však v této zemi velmi prosazována, jeden z výsledků dokonce hovoří ve prospěch dřívějšího veřejného projednávání, ještě před EIA dokumentací (Nadeem, Fischer, 2010). V Nigérii je participace veřejnosti na procesu EIA velmi nízká. Jedním z předpokladů, aby fungovala, je i důvěra mezi všemi zainteresovanými stranami v procesu, totiž Federálním ministerstvem životního prostředí, zpracovateli EIA dokumentace a veřejností (Silas, 2013). V Egyptě případová studie prokázala, že přínosy lze očekávat hlavně tam, kde lidé mají přístup k informacím. Úspěšné EIA studie by pak měly veřejnost zapojit již během fáze určování rozsahu, aby získaly důvěru lidí a předešly konfliktům prostřednictvím včasné identifikace případných problémů (Ibrahim, 2009). Studie v Maďarsku přinesly závěry v několika oblastech. Legislativa EIA by měla více počítat se socioekonomickými dopady, mělo by být zavedeno formální určování rozsahu záměru, stejně tak jako včasné zapojení veřejnosti (Palerm, 1999). I v Číně se postupně začíná dbát na vysokou informovanost veřejnosti ohledně environmentálních záměrů, zvyšování zájmu o zdraví a majetek a více politického prostoru pro rozhodování v environmentálních záležitostech (Li, Liu, Li, 2012). Problematikou se zabývala i případová studie v Nepálu, konkrétně ohledně skládek v Kathmandu Valley. Zde však proces EIA není tak dobře propracován. Studie zjistila, že EIA zprávy jsou často vypracovávány nekompetentními osobami, následné šetření ukázalo, že 66% dotazovaných nebylo informováno o veřejných setkáních, 69% nebylo informováno o všech alternativách umístění skládky, 91% bylo nespokojeno s poskytováním vládních služeb. Pouhých 14% bylo spokojeno s tím, jak participace veřejnosti probíhá (Dangi, Fernandez, Bom, Belbase, Kaphle, 2015). Účast veřejnosti na procesu EIA probíhá i přeshraničně. Analýza byla provedena v případě španělsko-portugalské spolupráce, kdy tyto dvě země podepsaly spolupráci v roce 2008. Výsledky analýzy ukázaly, že i přes nárůst počtu konzultací mezi sousedními státy v porovnání s předchozím stavem, se zapojení veřejnosti do procesu nezvýšilo (Vicente, Fidélis, Méndez, 2015).

4.2. Bioplynové stanice

Bioplynové stanice jsou moderní a ekologická zařízení, jež se běžně provozují ve světě i v České republice. Fungují na principu zpracování široké škály materiálů a odpadů organického původu prostřednictvím procesu anaerobní digesce (příp. fermentace) v uzavřených reaktorech bez přístupu vzduchu. Výsledkem tohoto procesu je bioplyn a digestát, který lze použít jako kvalitní hnojivo (ČEZ, 2016). Zjednodušené schéma anaerobní fermentace je znázorněno na obr. č. 2.

Obr. č. 2: Anaerobní fermentace organických látek (zdroj: VÚZT, 2007, online)

Bioplyn je plynná směs skládající se z methanu (CH₄) a oxidu uhličitého (CO₂), většinou s výraznou převahou CH₄. Může však obsahovat i zbytky vzdušných plynů (N₂, O₂, Ar) a další stopové příměsi (Brandejsová, Příbyla, 2009).

Na základě vstupních surovin jsou BPS rozděleny na:

- Zemědělské
- Čistírenské
- Ostatní (MŽP, 2014)

4.1.1. Zemědělské BPS

Zemědělské bioplynové stanice zpracovávají materiály rostlinného charakteru a statkových hnojiv. Podle zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech, není možné na těchto BPS zpracovávat odpady, ani jiné materiály, které spadají pod nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002 o vedlejších živočišných produktech (viz dále). Na těchto BPS se tak zpracovávají zejména následující materiály:

- a) Živočišné suroviny, např. kejda prasat a skotu, hnůj prasat a skotu se stelivem, drůbeží exkrementy vč. steliva, hnůj a stelivo z chovu koní, koz, králíků, atd.
- b) Rostlinné suroviny, např. sláma všech typů a obilovin i olejnin, plevy a odpad z čištění obilovin, řepná nat' z krmné i cukrové řepy, bramborová nat' i slupky z brambor, travní biomasa nebo seno, kukuřičná sláma i jádro kukuřice, nezkrmitelné rostlinné materiály (siláže, obiloviny, kukuřice), atd.
- c) Pěstovaná biomasa, např. obiloviny v mléčné zralosti (Celé rostliny) čerstvé i silážované, krmná kapusta (celé rostliny) čerstvá i silážovaná, kukuřice vyzrálá (celé rostliny) čerstvá i silážovaná, kukuřice ve voskové zralosti (celé rostliny) čerstvá i silážovaná, atd.

4.1.2. Čistírenské BPS

Čistírenské BPS zpracovávají pouze kaly z čistíren odpadních vod (dále jen ČOV) a jsou jejich nedílnou součástí. Kal je nevyhnutelnou součástí při čištění odpadních vod a může také obsahovat přebytečnou biomasu z biologického čištění (MŽP, 2015). Výše zmíněná technologie anaerobní digesce je u čistírenských BPS využívána za účelem anaerobní stabilizace vznikajícího kalu. Tyto technologie nejsou určeny ke zpracování bioodpadů a k nakládání s odpady, nýbrž pouze slouží jako součást kalového hospodářství ČOV jako celku (MŽP, 2014).

4.1.3. Ostatní BPS

Do této kategorie se řadí bioplynové stanice zpracovávající ostatní vstupy, nežli dvě předchozí. Pokud BPS zpracovává vedlejší živočišné produkty, spadá pod nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002 a platí pro ni přísné podmínky v něm stanovené, např. hygienizace suroviny/odpadů (vysokoteplotní hygienizace, pasterizace). Problematika zpracovávání vedlejších živočišných produktů je v práci zmíněna i v souvislosti s BPS Velký Karlov (viz 5.1.4. Velký Karlov) (MŽP, 2014).

Veškeré záměry diskutované v praktické části spadají do kategorie zemědělských bioplynových stanic.

4.1.4. Ekonomická efektivnost využívání BPS

Investiční náklady BPS jsou velmi variabilní, přičemž závisí především na instalované technologii, kapacitě zařízení, výkonu kogenerační jednotky, nákladech na stavební část a zda je stavba realizována svépomocí nebo dodavatelsky. Náklady se pohybují v desítkách miliónů Kč. Jelikož se ale jedná o zdroj obnovitelné energie, Ministerstvo životního prostředí dobré projekty na výstavbu BPS podporuje. Investice do bioplynových stanic se vyplatí hned ze dvou hledisek (Skopalík, 2011):

a) podnikatelské hledisko

- ➔ prodej elektřiny a zpracování externího odpadu se dá považovat za dlouhodobý, garantovaný stabilní příjem,
- ➔ zhodnocení a zužitkování odpadů z potravinářského průmyslu,
- ➔ úspora hnojiv pro rostliny a jejich vyšší účinnost,
- ➔ produkce tepelné a elektrické energie,
- ➔ a další.

b) všeobecné hledisko

- ➔ nezávislost na dodavatelích energie,

- zásobování obytných domů a průmyslových objektů teplem,
- nové pracovní příležitosti,
- a další.

Z obou těchto hledisek mimo jiné vyplývá, že základním pravidlem hospodárného provozu BPS a předpokladem návratnosti vynaložené investice je využití tepla, které produkuje kogenerační jednotka.

4.1.5. Digestát jako vedlejší výstup při výrobě bioplynu

Digestát, neboli fermentační zbytek, je nerozložený podíl zpracovávané suroviny a biomasy mikroorganismů, které se účastní fermentace. Složení digestátu je závislé hlavně na složení právě zpracovávané suroviny. Co se týče objemu množství, vzniká při fermentaci prakticky stejné množství digestátu, jako byl objem vstupní suroviny. I proto je třeba do projektové dokumentace záměru zahrnout potřebnou techniku a náklady na uskladnění vzniklého digestátu.

Digestát musí splňovat legislativní požadavky dle zákona č. 156/1998 Sb. o hnojivech. V případě, že požadavky splňuje, je na pozemky aplikován jako organické hnojivo. Pouze pokud je používán na pozemcích producenta, nemusí být pod tímto názvem registrován.

Důležitou vlastností digestátu je, že nezapáchá. Nízkomolekulární těkavé látky, které způsobují zápach statkových hnojiv, jsou procesem anaerobní digesce transformovány na oxid uhličitý a metan, tedy bezzápašné látky (Havlíčková, 2008).

S rostoucím počtem BPS vznikla otázka možného negativního vlivu digestátu na zemědělskou půdu. Na jaře 2011 byl proto pod gescí Ministerstva zemědělství, konkrétně Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským, proveden polní pokus. Při tomto pokusu byly hnojeny brambory čtyřmi různými hnojivy a to i dvěma typy digestátu, nebo nehnojeny. Výsledky ukázaly, že ač má nejvyšší výnosový efekt minerální hnojení, digestát je jen mírně pod touto úrovní. Vlivem podílu rychle využitelného amonného dusíku se však digestáty mohou stát výrazně úspornou alternativou k minerálním hnojivům (Smatanová, 2012).

4.1.6. Bioplynové stanice v procesu EIA

K 31. 12. 2015 bylo dle České bioplynové asociace na území České republiky celkem 507 bioplynových stanic, přičemž podíl bioplynu na obnovitelných zdrojích energie je 24,7%. (Česká bioplynová asociace, 2016)

Podle zákona č. 100/2001 Sb. bioplynové stanice podléhají procesu hodnocení vlivů na životní prostředí a to ve dvou kategoriích, které jsou uvedeny v příloze zákona:

Kategorie I – záměry vždy podléhající posouzení (10.2 – zařízení pro nakládání s ostatními odpady s kapacitou nad 30 000 t/rok, kdy posuzování záměru zajišťuje Ministerstvo životního prostředí),

Kategorie II – záměry vyžadující zjišťovací řízení (10.1 – zařízení pro nakládání s ostatními odpady s kapacitou 1 000 až 30 000 t/rok, v tomto případě zajišťuje posuzování záměru příslušný krajský úřad) (Brandejsová, Příbyla, 2009).

Pokud se v zjišťovacím řízení zjistí, že záměr nemá významný vliv na životní prostředí a veřejné zdraví, nebude nadále podle zmíněného zákona posuzován.

Celkem bylo na Informačním systému CENIA nalezeno 383 záměrů na výstavbu BPS.

Z tohoto počtu:

- 279 nepodléhá dalšímu posuzování,
- 49 bylo ukončeno z jiných důvodů (upuštění od záměru investorem, nesouhlas obce, nepřesnosti v textu oznámení apod.),
- K 26 bylo vydáno stanovisko,
- 25 je ve stavu „závěry zjišťovacího řízení“,
- 2 jsou ve stavu „oznámení“,
- U 1 záměru byl záznam zatím jen založen,
- 1 je ve stavu „dokumentace“

Pro účely této práce bylo pracováno se záměry ve stavu „stanovisko“. Umístění těchto záměrů znázorňuje obr. č. 3. Obr. č. 4 ukazuje mapu bioplynových stanic v ČR, na obr. 5 je uveden výřez této mapy, konkrétně část Jihomoravského kraje a kraje Vysočina.

Hlavními body zájmu autorky bylo celkem 26 záměrů výstavby bioplynových stanic v rámci celé České republiky, jejich projektová dokumentace, zápisy z veřejných projednávání a konečná stanoviska k těmto záměrům.

V tabulce č. 1 je uveden přehled záměrů výstavby bioplynových stanic, v tabulce č. 2 poté podrobnější přehled.

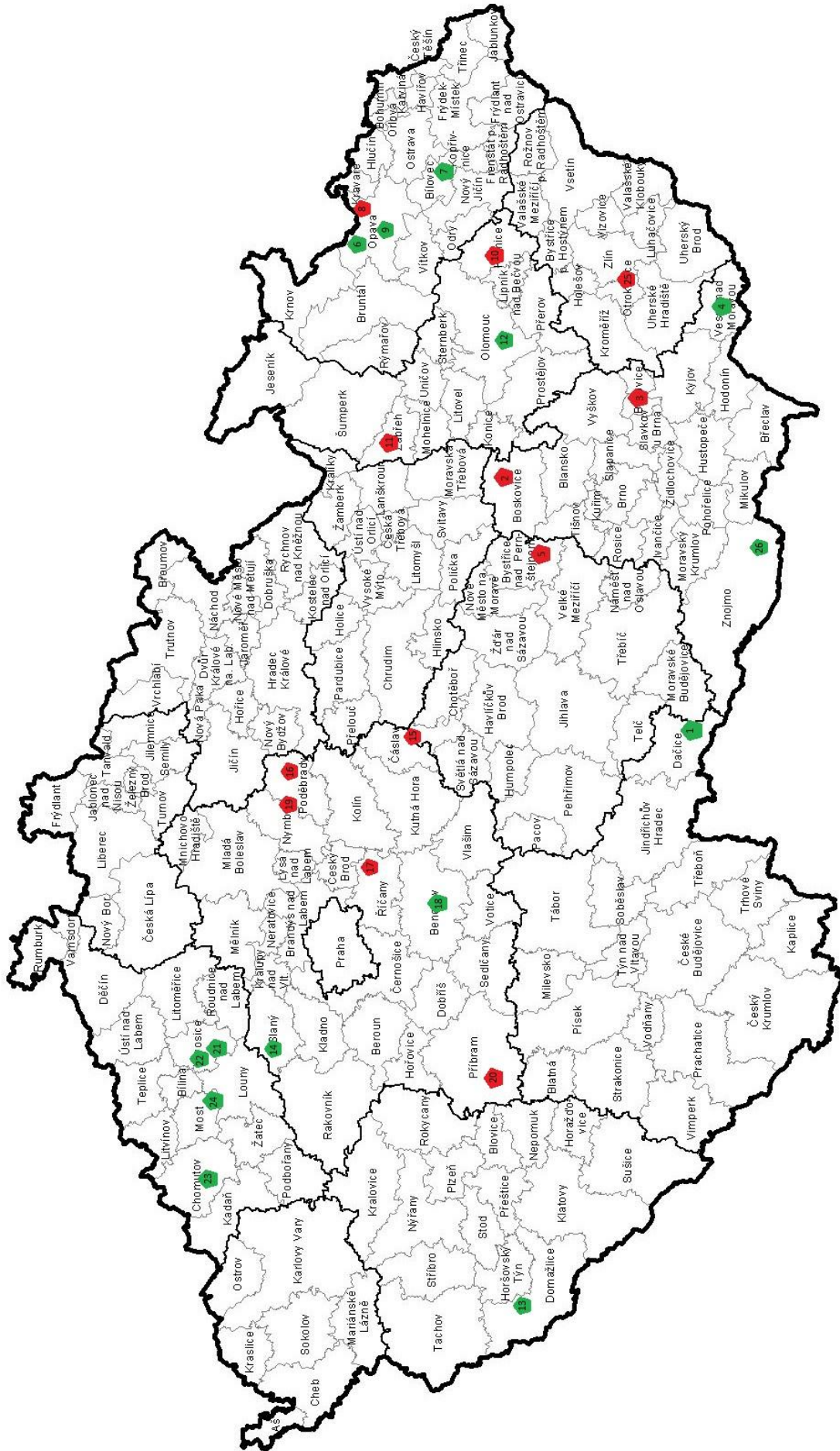
Kraj	Počet záměrů	Rok/y podání žádosti	Počet realizovaných záměrů (k 30. 6. 2015)
Středočeský	7	2010, 2011, 2011, 2012, 2007, 2007, 2008	2
Jihomoravský	4	2013, 2008, 2010, 2012	1
Moravskoslezský	4	2008, 2009, 2007, 2007	3
Ústecký	4	2008, 2008, 2008, 2009	3
Olomoucký	3	2008, 2008, 2011	1
Plzeňský	1	2007	1
Jihočeský	1	2009	1
Zlínský	1	2008	0
Vysočina	1	2012	0

Tab. 1. Přehled počtů záměrů stavby BPS za kraje, zdroj: vlastní zpracování, Informační systém EIA, CENIA

	Název projektu	Kraj	Rok podání žádosti	Stanovisko	Stav (k 30. 6. 2015)
1.	Novostavba zemědělské bioplynové stanice Chlumeč u Dačic	Jihočeský	2009	Souhlasné	BPS v provozu
2.	Zemědělská bioplynová stanice Hroznová Lhota výstavba a uvedení do provozu	Jihomoravský	2010	Souhlasné	BPS v provozu
3.	Bioplynová stanice 840kW Loděnice	Moravskoslezský	2008	Souhlasné	BPS v provozu
4.	Bioplynová stanice Velké Albrechtice č. 306 II. stupeň	Moravskoslezský	2009	Souhlasné	BPS v provozu
5.	Zemědělská bioplynová stanice Uhlířov	Moravskoslezský	2007	Souhlasné	BPS v provozu
6.	Zemědělská bioplynová stanice Velký Týnec	Olomoucký	2011	Souhlasné	BPS v provozu
7.	Dostavba bioplynové stanice – farma pro chov a výkrm prasat v Poběžovicích	Plzeňský	2007	Souhlasné	BPS v provozu
8.	Zemědělská bioplynová stanice Kobylníky	Středočeský	2010	Souhlasné	BPS v provozu
9.	Bioplynová stanice Žabovřesky	Středočeský	2007	Souhlasné	BPS v provozu
10.	Bioplynová stanice Lkáň	Ústecký	2008	Souhlasné	BPS v provozu
11.	Bioplynová stanice Podsedice	Ústecký	2008	Souhlasné	BPS v provozu
12.	Bioplynová stanice Ahníkov	Ústecký	2008	Souhlasné	BPS v provozu
13.	Bioplynová stanice Velký Karlov	Jihomoravský, MŽP	2012	Souhlasné	BPS v provozu (v dražbě)
14.	Novostavba bioplynové stanice Odolice	Ústecký	2009	Souhlasné	Příprava stavby BPS
15.	Bioplynová stanice Vanovice	Jihomoravský	2013	Souhlasné	Záměr nebyl realizován
16.	Bioplynová stanice Bučovice	Jihomoravský	2008	Souhlasné	Záměr nebyl realizován
17.	Bioplynová stanice v Lihovaru Ujčov	Vysočina	2012	Souhlasné	Záměr nebyl realizován
18.	Zemědělská bioplynová stanice Kateřinky	Moravskoslezský	2007	Souhlasné	Záměr nebyl

					realizován
19.	Bioplynová stanice Drahotuše-farma Klokočí	Olomoucký	2008	Souhlasné	Záměr nebyl realizován
20.	Bioplynová stanice Rovensko	Olomoucký	2008	Souhlasné	Záměr nebyl realizován
21.	Bioplynová stanice Hostovlice	Středočeský	2011	Souhlasné	Záměr nebyl realizován
22.	Bioplynová stanice Svatbín	Středočeský	2012	Souhlasné	Záměr nebyl realizován
23.	Výstavba bioplynové stanice Šumbor	Středočeský	2007	Souhlasné	Záměr nebyl realizován
24.	Bioplynová stanice Rožmitál pod Třemšínem	Středočeský	2008	Souhlasné	Záměr nebyl realizován
25.	Bioplynová stanice Městec Králové	Středočeský	2011	Nesouhlasné	Záměr nebyl realizován
26.	Bioplynová stanice Otrokovice	Zlínský	2008	Nesouhlasné	Záměr nebyl realizován

Tab. č. 2: Přehled záměrů stavby BPS, zdroj: vlastní zpracování, Informační systém EIA, CENIA

Obr. 3.: Mapa záměrů výstavby BPS ve stavu „stanovisko“ (zdroj: vlastní zpracování, ČSÚ, CENIA, online)

Legenda k obr. č. 3:

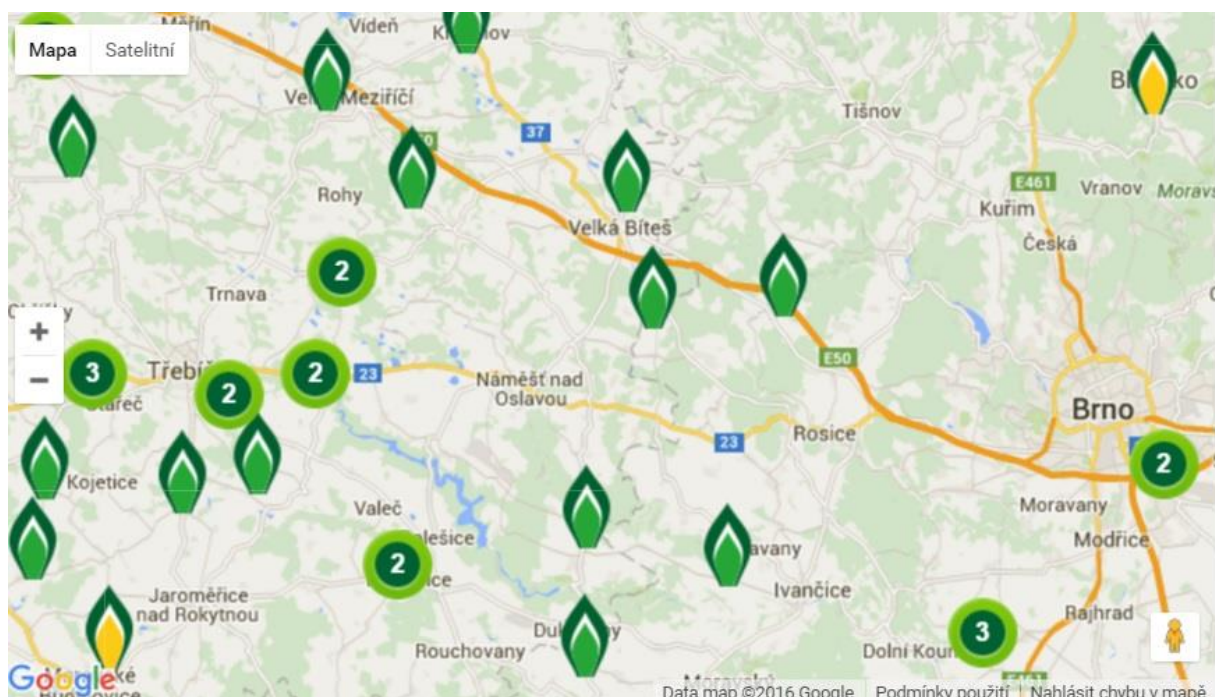
Číslo	Obec	Kraj
1	Chlumeck u Dačic	Jihočeský
2	Vanovice	Jihomoravský
3	Bučovice	Jihomoravský
4	Hroznová Lhota	Jihomoravský
5	Ujčov	Vysočina
6	Loděnice	Moravskoslezský
7	Velké Albrechtice	Moravskoslezský
8	Kateřinky	Moravskoslezský
9	Uhlířov	Moravskoslezský
10	Klokočí	Olomoucký
11	Rovensko	Olomoucký
12	Velký Týnec	Olomoucký
13	Poběžovice	Plzeňský
14	Kobylníky	Středočeský
15	Hostovlice	Středočeský
16	Městec Králové	Středočeský
17	Svatbín	Středočeský
18	Chlístov-Žabovřesky	Středočeský
19	Šumbor	Středočeský
20	Rožmitál pod Třemšínem	Středočeský
21	Lkáň	Ústecký
22	Podsedice	Ústecký
23	Ahníkov	Ústecký
24	Odolovice	Ústecký
25	Otrokovice	Zlínský
26	Velký Karlov	Jihomoravský

	BPS v provozu/přípravě
	Záměr nebyl realizován

Obr. č. 4: Mapa bioplynových stanic v ČR; čísla představují počet stanic v území, červený plamínek znázorňuje stanice na skládkový plyn, zelený zemědělské BPS (zdroj: CzBA, online)

Obr. č. 5: Mapa bioplynových stanic v ČR, část Jihomoravského kraje a kraje Vysočina; čísla představují počet stanic v území, zelené plamínky znázorňují zemědělské BPS, žluté stanice ČOV (zdroj: CzBA, online)

5. Praktická část

Veřejné projednávání v záležitostech týkající se životního prostředí je zakotveno v zákoně č. 100/2001 Sb., §17, kde jsou uvedeny povinnosti příslušného úřadu. Pokud však tento úřad neobdrží žádné odůvodněné nesouhlasné vyjádření k dokumentaci, může od veřejného projednávání dle §9, odst. 9, zákona č. 100/2001 Sb. upustit. Z analyzovaných 26 záměrů výstavby BPS bylo od veřejného projednávání upuštěno v pěti obcích, konkrétně to byly obce Ahníkov, Poběžovice, Podesdice, Odolice a Velký Týnec. Ke všem záměrům v těchto obcích bylo vydáno souhlasné stanovisko a BPS je v provozu, či se její stavba připravuje.

U ostatních záměrů veřejné projednávání proběhlo. Na veřejných projednáváních byli kromě zástupců obcí ve většině případů přítomni i zpracovatelé posudku, dokumentace, či zástupci investorských společností. Po výstupech těchto osob začala diskuze, ve které se mohli vyjádřit právě občané dotčené obce. Tabulka č. 3 představuje nejčastější témata připomínek veřejnosti.

Kraj	Počet záměrů	Připomínka							
		A	B	C	D	E	F	G	H
Jihočeský	1	1	1	1		1		1	
Jihomoravský	4	3	3		3		1	1	1
Vysočina	1	1	1						
Moravskoslezský	4	3	2	1	1	2			
Olomoucký	3	2	2	2	1	1			1
Plzeňský	1								
Středočeský	7	5	6	4	3	3	4	3	
Ústecký	4	1	1						
Zlínský	1	1	1			1			
CelkemΣ	26	17	17	8	8	8	5	5	2

Tab. 3. Nejčastější témata připomínek, zdroj: vlastní zpracování

Legenda: *A-zápach; B-dopravní zátěž; C-hluk (z provozu BPS); D-obavy ohledně digestátu; E-umístění BPS; F-obavy o spodní vody; G-obavy z eroze v důsledku pěstování kukuřice jako vstupní suroviny; H-problémy v BPS Velký Karlov*

Ačkoli jsou počty nejčastějších připomínek známy, nejsou to čísla absolutní. Ta jsou pro Českou republiku uvedena v tabulce č. 4. Porovnání krajů a připomínkových je uvedeno v tabulce č. 5.

Oblast připomínek	Připomínkující					Σ
	D	N	O	OS	P	
zápach	6	1	36	2	1	46
dopravní zátěž	6	1	26	5	-	38
hluk (z provozu BPS)	3	-	19	1	-	23
obavy ohledně digestátu	3	1	11	1	-	16
umístění BPS	5	-	17	4	1	27
obavy o spodní vody	-	-	5	7	-	12
obavy z eroze v důsledku pěstování kukuřice jako vstupní suroviny	2	-	3	-	1	6
problémy v BPS Velký Karlov	-	-	4	-	-	4

Tab. 4. Absolutní počty připomínek, Česká republika, zdroj: vlastní zpracování

Legenda: *D-dotčené územně správní celky a jejich zástupci; N-nedotčené územně správní celky a jejich zástupci; O-občané dotčených obcí; OS-občanská sdružení; P-petice a petiční výbory*

Z tabulky č. 3 je patrný stejný trend, jako v tabulce č. 2 a to, že nejčastěji zaznívají připomínky ohledně zápachu, dopravy a hluku. Na vyšší hodnotu se v absolutním vyjádření dostává problematika umístění BPS. Důvodem je mj. to, že například jenom ve Zlínském kraji toto téma zaznělo celkem 9krát. Nejmenší absolutní hodnotu má připomínka k problémové BPS ve Velkém Karlově, která je shodná s hodnotou v tabulce č. 2.

Absolutní počty připomínek se v jednotlivých krajích značně liší. To je mj. i důsledek toho, že ne u všech záměrů probíhalo v rámci procesu EIA veřejné projednávání. V Ústeckém kraji byly dle Informačního systému CENIA celkem 4 záměry na výstavbu BPS. Z těchto čtyřech záměrů však veřejné projednávání proběhlo pouze u jednoho záměru a to v obci Lkáň. Proto jsou čísla za Ústecký kraj tak nízká.

Kraj	Připomínkující					Σ
	D	N	O	OS	P	
Vysočina	1	0	3	0	0	4
Jihočeský	2	0	6	0	0	8
Zlínský	4	0	16	0	1	21
Olomoucký	1	0	23	0	0	24
Moravskoslezský	0	1	9	0	0	10
Jihomoravský	6	1	23	1	1	32
Středočeský	11	1	37	19	1	69
Ústecký	0	0	5	0	0	5
Σ	25	3	122	20	3	

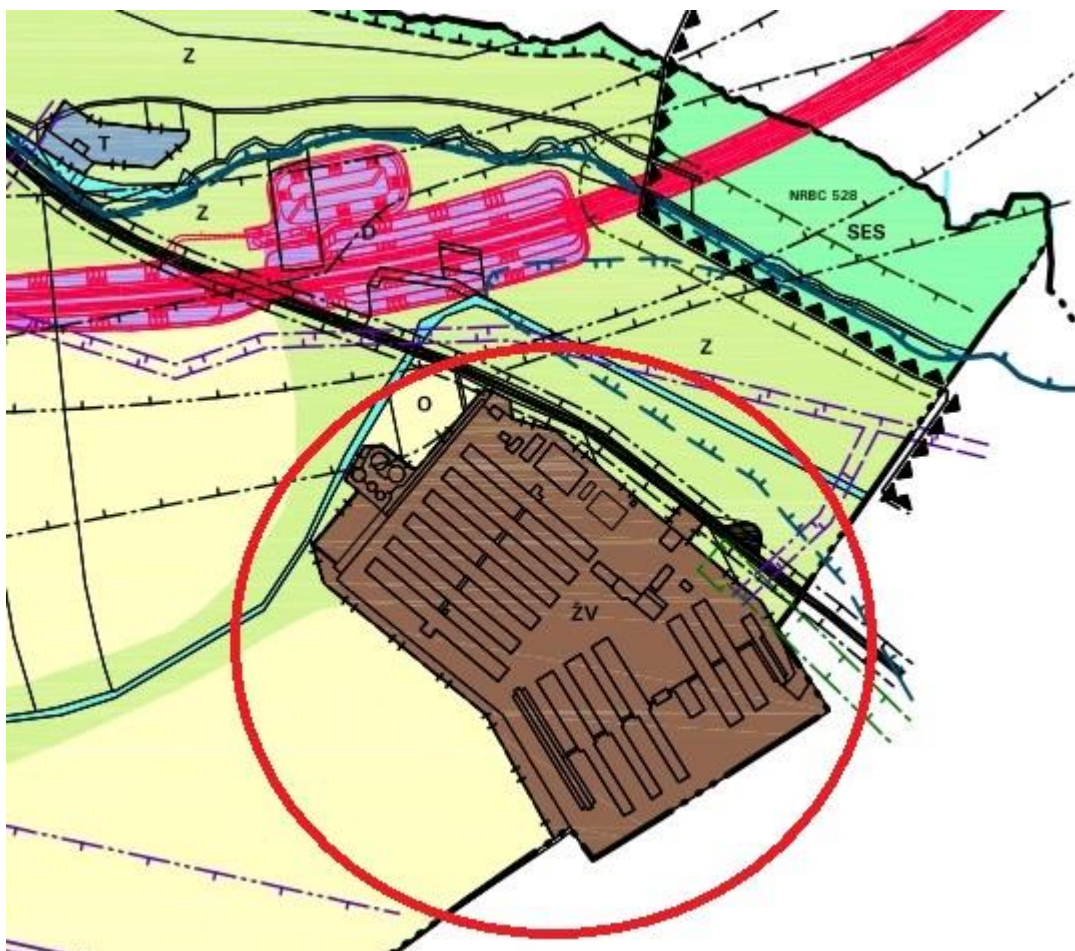
Tab. 5.: Absolutní počty připomínek vzhledem k připomínkujícím a krajům, zdroj: vlastní zpracování

Legenda: *D-dotčené územně správní celky a jejich zástupci; N-nedotčené územně správní celky a jejich zástupci; O-občané dotčených obcí; OS-občanská sdružení; P-petice a petiční výbory*

5.1. Umístění bioplynové stanice v územním plánu

Co se týče umístění BPS v územním plánu obce, je tato plocha vymezena názvem „plochy výroby a skladování“. V textové části je poté definováno přípustné a nepřípustné využití této plochy. V konkrétním případě obce Uhlířov je přípustné využití pro účely občanského vybavení, sběrných dvorů, garážového stání, zemědělské a lesnické výroby, průmyslové výroby a skladů nebo staveb pro velkoobchody. Naopak jako nepřípustné využití plochy se uvádí všechny stavby a činnosti, jejichž negativní účinky na životní prostředí by překračovaly limity uvedené v příslušných předpisech nad přípustnou míru (ÚP Uhlířov, 2009). V územním plánu obce Lkáň je v přípustném využití plochy definovány provozovny skladování a technické infrastruktury, konkrétně výroba tepla, elektrické energie apod., např. bioplynová stanice. A to takové, které výrazně nesníží kvalitu prostředí a pohodu bydlení v okolních plochách (ÚP Lkáň, 2009). Pokud je BPS umístěna v areálu zemědělského družstva, jako je tomu například v obci Loděnice, je tato plocha definována jako plocha zemědělské výroby (ÚP Loděnice). Stejně tak je v areálu

zemědělského družstva umístěna BPS i v obci Velké Albrechtice. Zde je plocha označena názvem živočišná výroba. Výřez z územního plánu této obce je zobrazen na obrázku č. 6.

Obr. č. 6: Výřez z ÚP Velké Albrechtice; *ŽV* – zemědělská výroba živočišná, *T* – technické vybavení, *Z* – zeleň volné krajiny, *SES* – územní systém ekologické stability, *D* – dopravní plochy a zařízení, železnice (zdroj: Město Bílovec – územní plány, online)

5.2. Typy připomínek k záměrům

5.2.1. Zápach a dopravní zátěž

Jak je zřejmé z tabulek, nejčastějšími připomínkami jsou především obavy ze zápachu a ze zvýšení dopravní zátěže a s tím spojenými problémy. Tato dvě témata zazněla z 21 veřejných projednávání celkem sedmnáctkrát.

Co se týče zápachu, může být tato připomínka důsledkem dílčí neznalosti, neboť digestát (vedlejší produkt – viz dále) nezapáchá. Problém s pachovou zátěží tak může být reálný v případě, pokud například automobily, které do BPS dovážejí vstupní suroviny, jedná se hlavně o kejdu, nebudou dostatečně utěsněny a pach tak může prosakovat ven a obtěžovat místní obyvatele.

Připomínky ohledně dopravní zátěže jsou relevantní a oprávněné. Občané se v souvislosti s tímto problémem obávají především zvýšení dopravy obecně, ale také větší prašnosti, hluku nebo ohrožení statiky nemovitostí a s tím spojenou nižší ekonomickou hodnotu při případném prodeji. Tento problém je v dokumentacích k záměrům ošetřen různými zátěžovými studiemi (hlukovými, rozptylovými), které výrazně větší zátěž nepředpokládají. V těchto studiích jsou mimo jiné uvedeny limity, dané zákonem, které nesmí být překročeny. Občané se však obávají, že při případné realizaci záměrů a provozu BPS nebudou tyto limity dodržovány.

5.2.2. Hluk, digestát, umístění BPS

Dalšími připomínkami k záměru vystavění BPS v obci byly připomínky ohledně hluku z provozu BPS, obavy vztahující se k digestátu a komentáře k umístění BPS. Komentáře k hluku a umístění zazněly devětkrát, obavy vztahující se k digestátu osmkrát.

Součástí dokumentace je mj. i hluková studie. Ta určí, zda provoz BPS bude překračovat hlukové limity stanovené zákonem. Překročení se však nepředpokládá, neboť provoz BPS není navenek hlučný. Pokud se o nějaký venkovní hluk jedná, je

to hoření fléry, která spaluje zbytkový bioplyn. Tento zdroj hluku však je nevýrazný a se vzrůstající vzdáleností od BPS se snižuje.

Co se týče připomínek k digestátu, dotazy byly vznešeny hlavně ke skladování digestátu, jeho kvalitě a využití. Tato problematika je ošetřena vyhláškou č. 377/2013 Sb. o skladování a způsobu používání hnojiv. Dle této vyhlášky, konkrétně §5 se „Kapalná organická a organominerální hnojiva skladují v nepropustných nadzemních, popřípadě částečně zapuštěných nádržích nebo v zemních jímkách. Při provozu jímek a nádrží se zamezí přítoku povrchových nebo srážkových vod do jímký nebo nádrže, pokud není v kolaudačním rozhodnutí nebo kolaudačním souhlasu uvedeno jinak“. To znamená, že se obyvatelé nemusejí obávat, že by byl digestát hromadně vyvážen a skladován na místě, kde by je nějakým způsobem omezoval. Co se týče kvality digestátu, jeho složení je uvedeno výše (viz kapitola 4.2.5.). Většina dotčených obcí dokáže dle dokumentace digestát využít sama. Některé jej však budou vyvážet do obcí, z nichž například berou vstupní suroviny na provoz BPS.

Diskutováno bylo také umístění případné BPS. Občané byli povětšinou nespokojeni s nedostatečnou vzdáleností od obytné zástavby, kdy by mohli být obtěžováni hlukem či zápachem. Tento problém se jevil nejzávažnějším v Otrokovicích, kde měla být BPS umístěna v centru města poblíž čistírny odpadních vod a kafilerie. K tomuto záměru bylo mj. i z tohoto důvodu vydáno nesouhlasné stanovisko (viz dále).

5.2.3. Spodní vody, pěstování kukuřice

Obavy občanů se vztahují i ke spodním vodám a pěstování kukuřice jako vstupní suroviny.

Obyvatelé obcí jsou znepokojeni z množství digestátu a domnívají se, že větší množství hnojiva může ohrozit spodní vody. Tato připomínka však plyne i z určité neznalosti složení digestátu, který již byl zmíněn výše. Spodními vodami se v dokumentaci zabývají zpracovatelé hydrologických rozborů a pokud by nějaký problém byl, tyto rozborů by na něj poukázaly. Ohrožení povrchových nebo

podzemních vod hrozí pouze v případě porušení plánu organického hnojení a technologické kázně.

Kromě kejdy bude vstupní surovinou do některých BPS i kukuřičná siláž. To však vyvolalo nedůvěru v pěti obcích. Občané jsou si vědomí toho, že půdy s porostem kukuřice jsou náchylné k erozi. Je tedy nutné, aby kukuřice byla zasetá po vrstevnici kolmo ke svahu, což půdu proti erozi částečně ochrání.

5.2.4. Další připomínky

Mimo zmíněné hlavní připomínky byly vznešeny i jiné, dílčí námitky. Týkaly se například i využití přebytečného tepla. V obcích s funkčním teplovodem je další využití možné rozvodem do domácností či průmyslových provozoven. Pokud však teplovod v obci chybí, závisí využití tepla na jeho výstavbě, která je finančně náročná a bylo by nutné ji realizovat jako samostatný projekt.

Občané vyjádřili i jisté obavy nad případným výbuchem a následných požárem BPS. Zpracovatelé dokumentace však oponují dostatečným zabezpečením a vzdáleností od obytné zástavby.

Nespokojenost občanů plyne i ze vzájemné nedůvěry mezi nimi a investory, případně zastupitelstvem obce. Stížnosti padly i na neprůhlednost procesu, přičemž si někteří občané mysleli, že bude investor vybrán ze známosti. Připomínky tohoto typu však nebyly brány jako relevantní ve vztahu k procesu EIA a nebyly dále diskutovány.

V neposlední řadě se občané obávají dalšího znečištění životního prostředí. To je vysvětleno ve studiích v dokumentaci. Pokud je BPS provozována řádně dle předpisů, není zdrojem dalšího znečištění. Obyvatele také zajímalo, kolik by případný provoz zařízení vytvořil potenciálních pracovních míst. To se odvíjí od velikosti a kapacity BPS. Ostatní připomínky se týkaly například způsobu dopravy vstupního materiálu (z jaké vzdálenosti a čím se bude dovážet), ekonomické stránky projektu (např. zda z toho obec bude mít nějaké finanční výnosy) nebo provázanost s územním plánem. Poslední dvě zmíněné nebyly uznány jako relevantní ve vztahu k procesu EIA a nebyly dále diskutovány.

V obcích Ujčov a Svatbín byly mj. diskutovány i problémy související se stávající situací v obci.

BPS v Ujčově měla být umístěna v areálu místního lihovaru. Dotazy tedy směřovaly k tomu, zda budou použity i výpalky z lihovaru. Opověď zněla kladně, výpalky budou skladovány v jímce a rovnoměrně dávkovány do BPS.

V obci Svatbín se řešila otázka místní kanalizace, která je ve špatném stavu a často se ucpává. Občané se obávají, že zbytky kukuřičné siláže mohou kanalizaci opakovaně ucpávat. Zpracovatel posudku oponuje, že provoz navrhované BPS nebude napojen na obecní kanalizaci.

5.2.5. Administrativní komplikace na příkladu obce Velký Karlov

Samostatnou kategorií připomínek je téma Velkého Karlova. Pro lepší souvislost je nutno uvést některé informace. Bioplynová stanice ve Velkém Karlově v Jihomoravském kraji získala licenci k provozu v roce 2006 a s objemem fermentorů přes 10 000 m³ patří BPS k největším v Evropě. Do roku 2009 tato BPS zaplatila pokuty ve výši bezmála 8 milionů Kč. Důvodem bylo protiprávní jednání, které spočívalo v provozu BPS bez integrovaného povolení (ČIŽP 2009). V průběhu odvolání byla navíc zjištěna další přitěžující okolnost, a to, že BPS zpracovává i vedlejší živočišné produkty bez povinného posuzování vlivů na životní prostředí. Občané podali i petici, ve které byl uveden nesnesitelný zápach a bezohledný provoz cisteren vyvážející digestát a to zejména v nočních hodinách, o svátcích a víkendech. Ačkoli bylo v roce 2013 vydáno souhlasné stanovisko k navýšení kapacity BPS, v současnosti je zařízení v dražbě a provozovatel ZEVO, spol. s r. o. je v likvidačním řízení (Pergrová 2015) Přípomínky tohoto tématu zazněly celkem čtyřikrát. Občané se v této souvislosti obávají zejména protiprávního jednání, pokud by provozovatel BPS začal zpracovávat i vedlejší živočišné produkty, které se v zařízení označeném jako „Zemědělská bioplynová stanice“ dle zákona zpracovávat nesmí.

5.3. Zohlednění připomínek ve stanovisku

Dle tab. 1 bylo ke všem záměrům vyjma dvou vydáno souhlasné stanovisko. Dle zákona č. 100/2001 Sb., §10, odst. 1 vydá stanovisko příslušný úřad ve lhůtě do 30 dnů ode dne uplynutí lhůty pro vyjádření k posudku a do sedmi pracovních dnů toto stanovisko zašle oznamovateli, příslušným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům.

Před vydáním stanoviska je prostudován a rekapitulován celý průběh posuzování vlivů na životní prostředí. Velký důraz je kladen právě na veřejné projednávání v obcích. Všechny připomínky občanů jsou ve stanovisku vypořádány a pokud jsou relevantní jsou zařazeny do podmínek tohoto stanoviska. Podmínky jsou rozděleny do přípravné fáze, kterou se rozumí především stavba BPS, dále fáze provozní a případně fáze po ukončení provozu, která mj. ukládá povinnost likvidace zařízení dle právních předpisů a rekultivaci území. Podmínky souhlasného stanoviska je oznamovatel povinen zajistit.

Mimo to je ve stanovisku možné uložit i povinnost kompenzačních opatření. Ta byla z celkem 26 záměrů určena pouze ve dvou případech. V obci Hroznová Lhota bylo jako kompenzační opatření navrženo již v dokumentaci zrušení chovů hospodářských zvířat v zemědělském areálu u obce Hroznová Lhota. Toto kompenzační opatření následně přijala i zpracovatelka posudku a je Krajským úřadem Jihomoravského kraje, odborem životního prostředí, akceptováno a zahrnuto do stanoviska. V obci Hostovlice bylo navrženo kompenzační opatření po dohodě s obcí a vlastníky pozemků, a to zajistit oplocení dětského hřiště nebo spolupracovat na jeho přemístění do vhodnější lokality, případně zajistit novou doplňující – clonící zeleň kolem dětského hřiště.

Nesouhlasná stanoviska byla vydána ve dvou případech, v obcích Městec Králové a Otrokovice.

5.3.1. Městec Králové

V Městci Králové vedlo k nesouhlasnému stanovisku mimo jiné i to, že se

k záměru nesouhlasně vyjádřilo zastupitelstvo města, občanské sdružení Městečko, spolek Otakar i obyvatelé města, což doložili i aktivní účastí na veřejném projednávání. Z připomínek a hlediska předpokládaných vlivů při hodnocení záměru přihlédl krajský úřad Středočeského kraje zejména k ovlivnění podzemních vod, nevhodnosti umístění záměru, ochraně ovzduší (imisní zátěži) a hlukové a dopravní situaci. Při komplexním zvážení všech souvislostí o konečném návrhu stanoviska dospěl příslušný úřad k závěru, že by záměr neměl být lokalizován v blízkosti obytné zástavby. Projednávání dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, je komplexním hodnocením a zahrnuje tedy i vlivy na zdravotní stav obyvatelstva. Je tedy nutné brát v úvahu i psychickou pohodu obyvatelstva, která by mohla být narušena.

5.3.2. Otrokovice

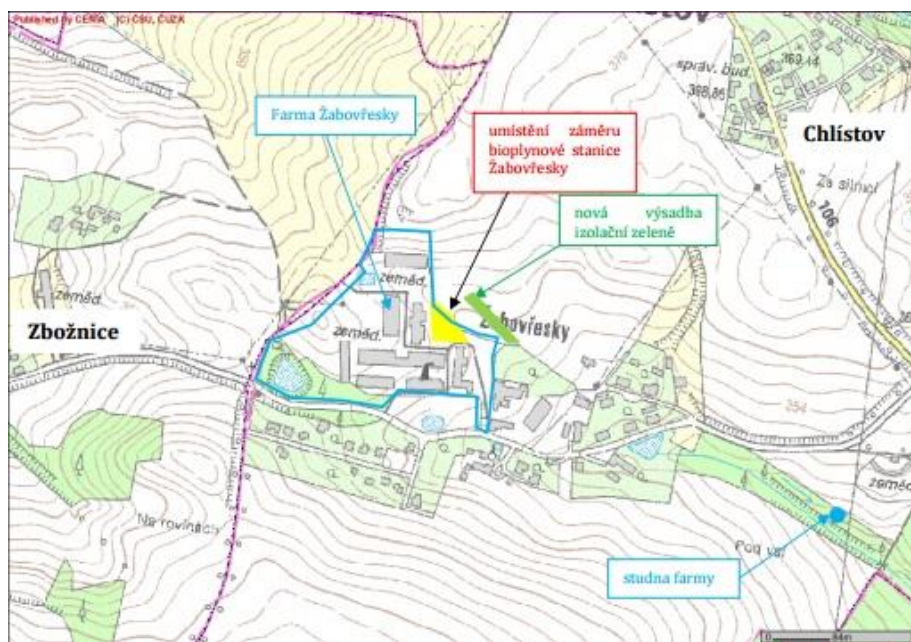
V Otrokovicích bylo k záměru výstavby BPS vydáno nesouhlasné stanovisko ze tří hlavních důvodů. Prvním z nich bylo nevhodné umístění záměru v již velmi exponovaném území, které je v současné době zatíženo imisně, pachovými látkami a hlukem. Další potenciální zdroj pachových emisí a hluku by byl v území neúnosný. S nevhodným umístěním souvisí i druhý důvod, a to z hlediska vzdálenosti přepravních tras vstupních surovin a pevné složky digestátu, které by se dovážely a vyvážely z resp. do vzdálenosti 15 – 35 km. Jednalo by se celkem o 30 pojezdů nákladní dopravy za den, jejichž trasa by mj. vedla i v těsné blízkosti obytné zástavby. Neméně závažným problémem je i narušení faktoru pohody obyvatelstva, kterým se rozumí souhrn činitelů a vlivů, které přispívají k tomu, aby bydlení bylo zdravé a vhodné pro všechny kategorie uživatelů, resp. aby byla vytvořena vhodná atmosféra klidného bydlení. Ten by byl ještě více narušen právě již zmíněným umístěním záměrů do vytíženého území. Petici proti umístění BPS podepsalo přes 4000 občanů Otrokovic. V rámci procesu posuzování nebylo předloženo komplexní zhodnocení celkové zátěže všech složek životního prostředí ze všech technologií kumulovaných v řešené lokalitě a předložená dokumentace EIA, ani příložené odborné studie se tak dostatečně nevypořádaly s identifikací a kvantifikací všech významných škodlivin, které jsou lokalitě vlastní. Nelze tak ani s jistotou deklarovat, že imisní, hlukový a pachový příspěvek z realizace BPS nebude mít na současnou situaci významný negativní vliv. Posuzovaný záměr tak ani

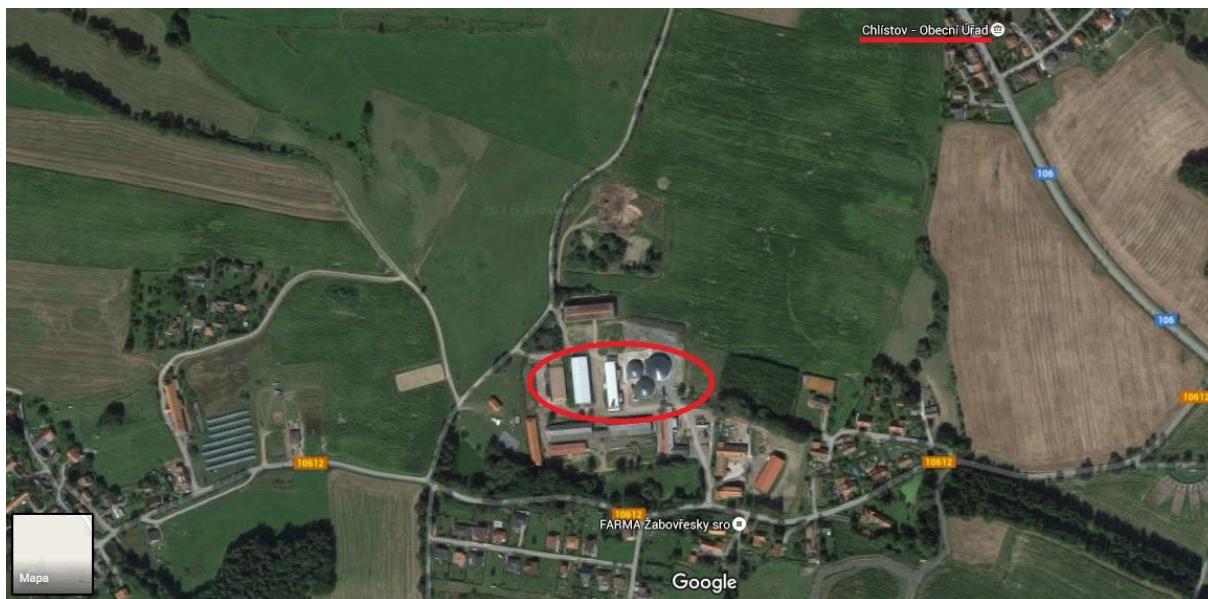
nesplňoval podmínky Ministerstva životního prostředí o umístění zdroje, i proto bylo vydáno nesouhlasné stanovisko.

5.4. Výsledky dotazníkového šetření

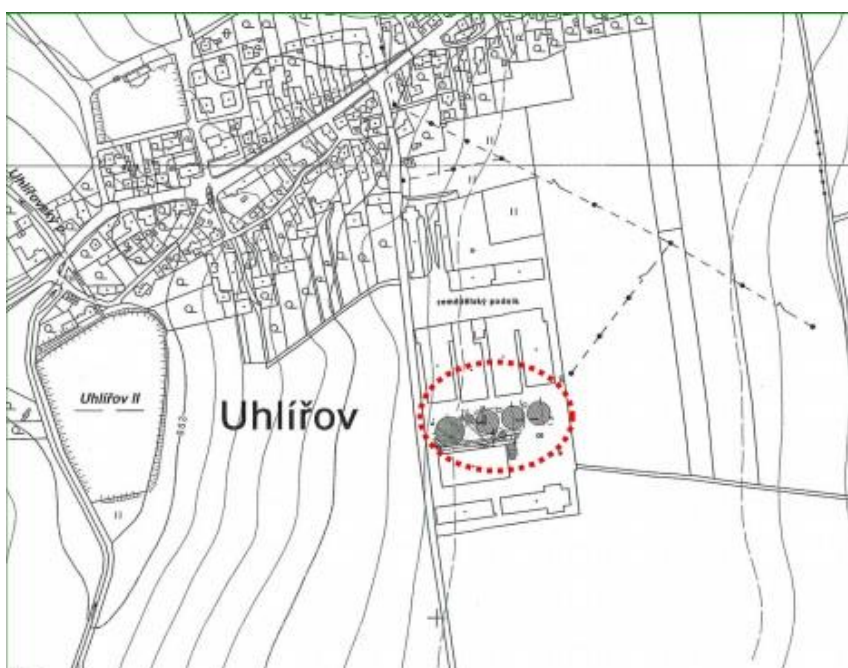
Jak již bylo zmíněno v metodice, dotazníkové šetření proběhlo ve dvou obcích a to v obci Uhlířov a Chlístov. Umístění bioplynových stanic v uvedených obcích je znázorněno na obr. 7 a 9. BPS jsou situované na okraji obce, v případě obce Chlístov je BPS umístěná v části obce Žabovřesky. Na obr. č. 10 je znázorněná i obslužná komunikace, která byla vybudována během výstavby BPS a odvedla tak většinu provozu mimo obydlenou část obce Uhlířov.

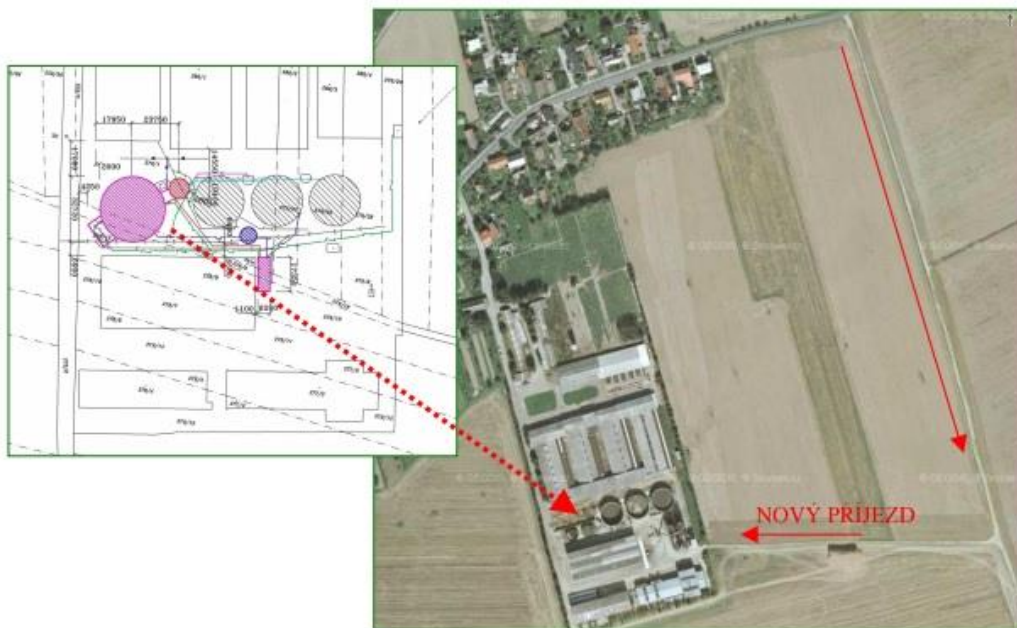
Obr. č. 7: Umístění BPS v obci Chlístov (zdroj: CENIA, dokumentace, online)

Obr. č. 8: Umístění BPS v obci Chlístov (zdroj: Google Maps, online)

Obr. č. 9: Umístění BPS v obci Uhlířov (zdroj: CENIA, dokumentace, online)

Obr. č. 10: Umístění BPS v obci Uhlířov; nový příjezd k BPS (zdroj: CENIA, dokumentace, online)

Nyní již přejdeme k výsledkům dotazníkového šetření. Celkový počet respondentů je 113. V grafech jsou výsledky zobrazeny jak za celkový počet, tak i za jednotlivé obce. V tabulkách č. 6 a 7 jsou uvedeny demografické údaje o respondentech.

Pohlaví	Věková skupina	Počet	Vzdělání	Počet	Sektor zaměstnání	Počet
Ženy	18-25	1	ZŠ	4	PRIMÉR	1
	26-35	11	SŠ	21	SEKUNDÉR	2
	36-45	11	VŠ	3	TERCIÉR	21
	46-55	5			NEZAMĚSTNANÝ/Á	4
Celkem		28				
Muži	18-25	1	ZŠ	1	PRIMÉR	6
	26-35	2	SŠ	22	SEKUNDÉR	4
	36-45	9	VŠ	4	TERCIÉR	13
	46-55	14			KVARTÉR	1
	56-65	1			NEZAMĚSTNANÝ/Á	3
Celkem		27				

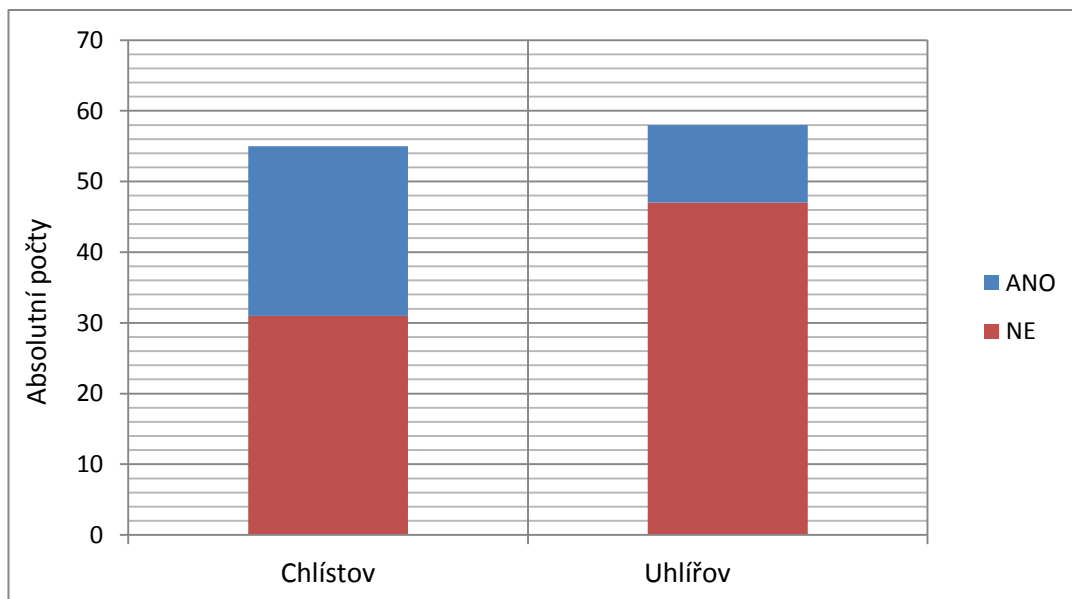
Tabulka č. 6: Demografické údaje, obec Chlístov (zdroj: vlastní zpracování)

Pohlaví	Věková skupina	Počet	Vzdělání	Počet	Sektor zaměstnání	Počet
Ženy	18-25	2	ZŠ	5	PRIMÉR	-
	26-35	6	SŠ	22	SEKUNDÉR	7
	36-45	12	VŠ	3	TERCIÉR	15
	46-55	8			NEZAMĚSTNANÝ/Á	8
	56-65	2				
Celkem		30				
Muži	18-25	2	ZŠ	5	PRIMÉR	1
	26-35	6	SŠ	21	SEKUNDÉR	7
	36-45	8	VŠ	2	TERCIÉR	13
	46-55	11			KVARTÉR	-
	56-65	1			NEZAMĚSTNANÝ/Á	7
Celkem		28				

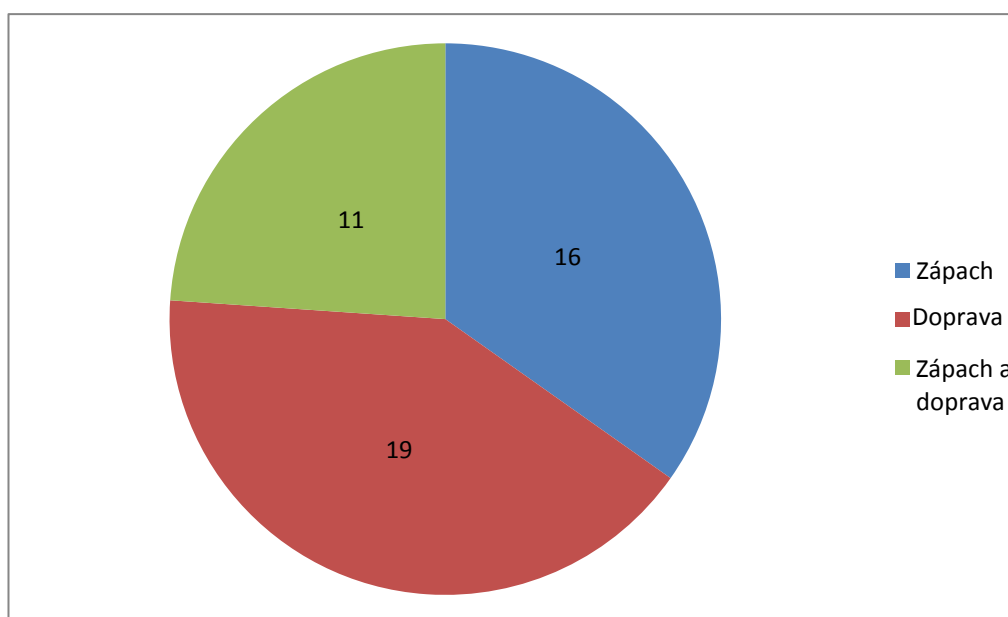
Tabulka č. 7: Demografické údaje, obec Uhlířov (zdroj: vlastní zpracování)

Z tabulek s demografickými údaji je patrné, že v obou obcích převažují respondenti se středoškolským vzděláním a zaměstnáním v oblasti služeb. Dvojnásobný počet nezaměstnaných respondentů v obci Uhlířov demonstruje fakt, že v Moravskoslezském kraji je procento nezaměstnaných jedno z nejvyšších v ČR. Co se týče počtů zastoupení jednotlivých věkových skupin, tak v absolutních součtech převažuje věková skupina 36-45 let, nejméně zastoupená je skupina 18-25 let.

První otázka v dotazníku se týkala vnímání existence BPS v obci jako takové. Z odpovědí respondentů je patrné, že většina bioplynovou stanicí v obci nevnímá, viz graf č. 1. Více jí vnímají obyvatelé obce Chlístov, což může být důsledek toho, že v této obci je BPS postavená blíže obytné zástavbě, než v Uhlířově. Ve druhé ze zmiňovaných obcí vnímá existenci BPS pouze 11 z celkových 58 dotazovaných. Respondenti z obce Chlístov poté v následující otázce odpovídali na otázku, co na existenci BPS vnímají, výsledky jsou zobrazeny v grafu č. 2. Na tutéž otázku v obci Uhlířov všech 11 respondentů, kteří označili, že existenci BPS vnímají, odpověděli, že vnímají zvýšenou intenzitu dopravy v obci.

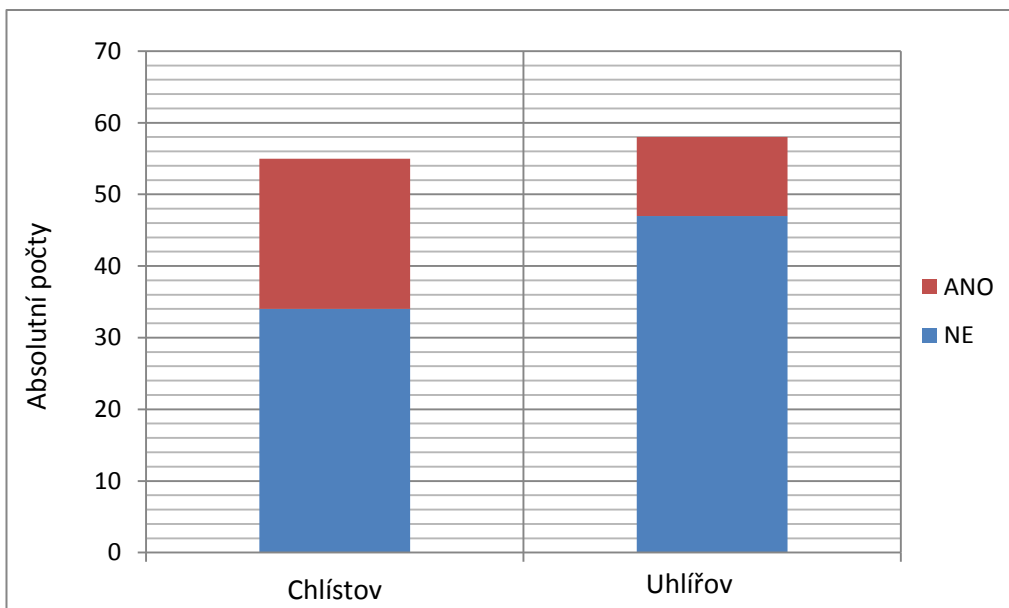

Graf č. 1: Vnímáte existenci BPS ve vaší obci? (zdroj: vlastní zpracování)

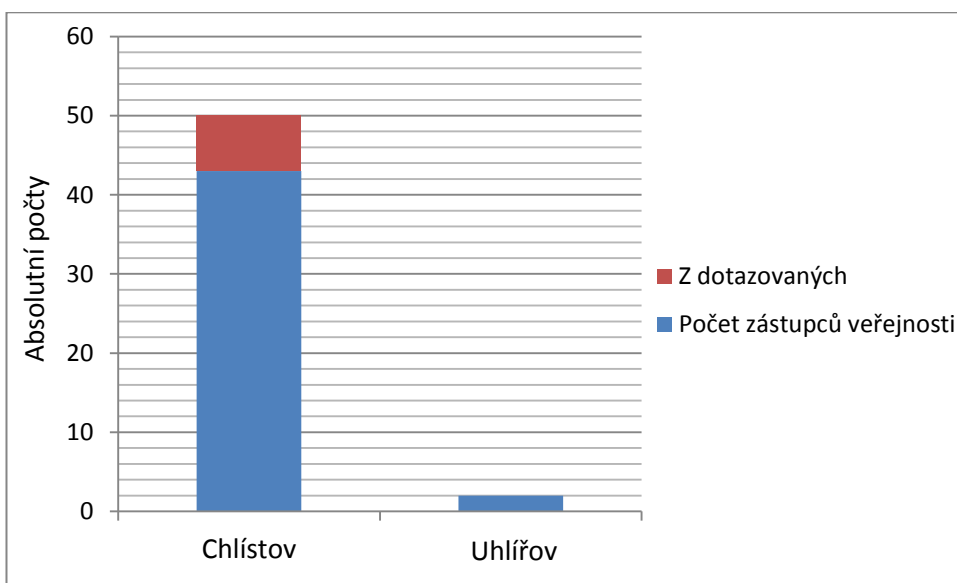
Graf č. 2: Pokud ano, jak vnímáte existenci BPS v obci? (zdroj: vlastní zpracování)

Další otázka už se týkala veřejného projednávání, konkrétně pak, zda-li o něm občané věděli. Výsledky jsou zaznamenány v grafu č. 3 a je z nich patrné, že jak v Chlístově, tak v Uhlířově většina dotazovaných o konání veřejného projednávání nevěděla.

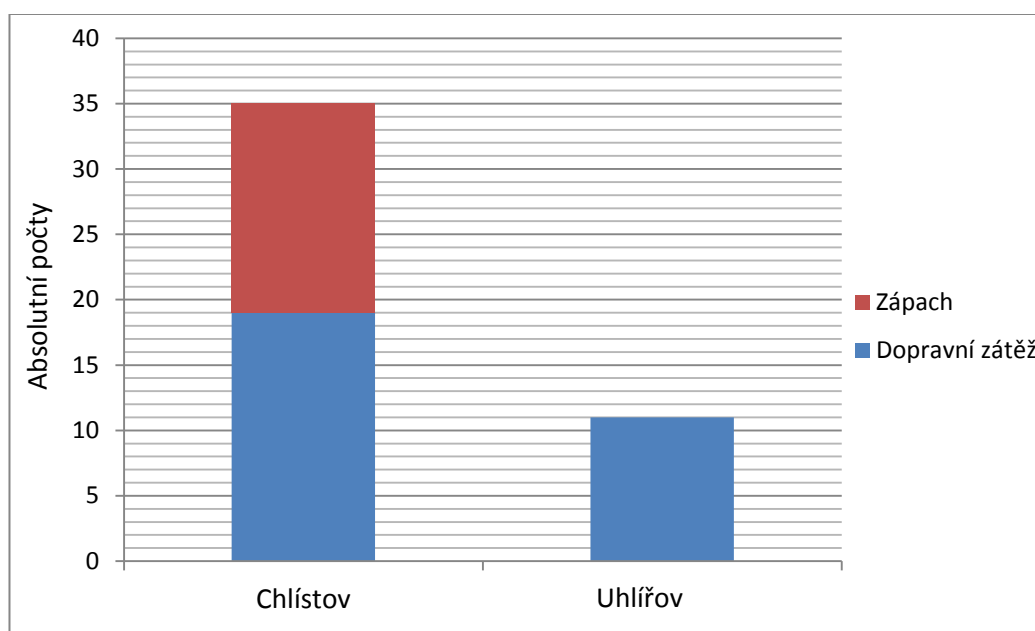
Graf č. 3: Víte, že probíhalo veřejné projednávání záměru výstavby bioplynové stanice v procesu hodnocení vlivů na ŽP? (zdroj: vlastní zpracování)

Ačkoli o veřejném projednávání vědělo 21, resp. 11 respondentů, zúčastnilo se ho pouze minimum dotazovaných. Dle informací z dokumentace k záměrům se v obci Uhlířov zúčastnilo veřejného projednávání celkem 10 osob, z toho pouze 2 jako zástupce veřejnosti, z dotazovaných nikdo. V obci Chlístov byla účast větší, dle dokumentace bylo přítomno celkem 52 osob, z toho 43 občanů, z respondentů to pak bylo 7 osob. Toto porovnání je zobrazeno v grafu č. 4.

Graf č. 4: Počet zástupců veřejnosti a počet účastníků z řad dotazovaných (zdroj: vlastní zpracování)

Respondenti v dotazníku také odpovídali na otázku zda-li a případně do jaké míry se naplnily obavy a nejčastější připomínky z veřejného dotazování. Výsledky této otázky vidíme v grafu č. 5. Míry naplnění jednotlivých obav poté demonstruje tabulka č. 8. Je patrné, že nejvíce občany obtěžuje zápach a zvýšená dopravní zátěž spojená především s dovozem vstupního materiálu a vývozem zbytkového digestátu. Podle míry je však možné konstatovat, že není zátěž pro občany a životní prostředí tak velká, jak se při veřejných projednáváních diskutovala.

Graf č. 5: Které z připomínek (obav) se naplnily a v jaké míře? (zdroj: vlastní zpracování)

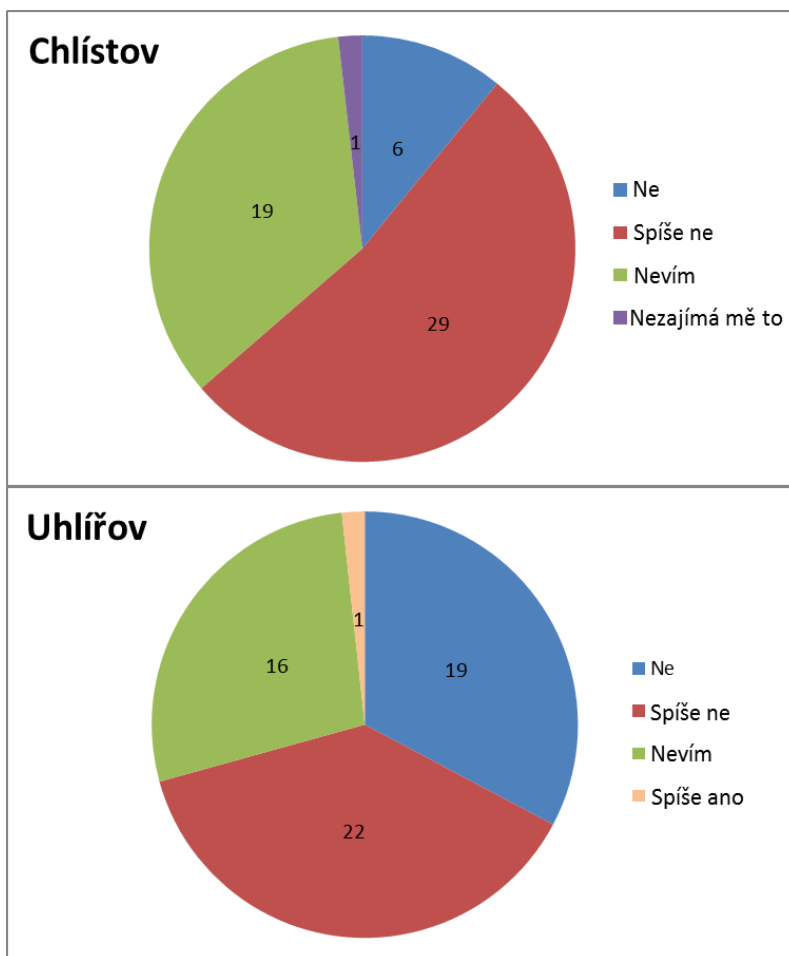

Chlístov			Uhlířov		
Typ připomínek	Míra naplnění	Počet	Typ připomínek	Míra naplnění	Počet
Zápach	1	13			
	2	3			
Dopravní zátěž	1	10	Dopravní zátěž	1	5
	2	8		2	6
	3	1			

Tabulka č. 8: Které z připomínek (obav) se naplnily a v jaké míře? (1-nejméně; 5-nejvíce) (zdroj: vlastní zpracování)

Další otázka se zaměřovala na názor respondentů, zda-li podle nich představuje bioplynová stanice pro obec zátěž. Výsledky za jednotlivé obce jsou zobrazeny v grafech č. 6 a 7. Jak je patrné, většina respondentů si myslí, že BPS pro obec nepředstavuje zátěž. Konkrétně na tuto otázku ze 113 dotazovaných odpovědělo „spíše ne“ 51 občanů, „ne“ odpovědělo celkem 25 občanů. Třetina dotazovaných, konkrétně 35 osob, odpovědělo „nevím“. Pouze jedna odpověď zněla „spíše ano“ a jedna osoba ze 113 dotazovaných odpověděla „nezajímá mě to“. Tyto výsledky mohou korespondovat s povědomím občanů o fungování BPS. Dá se předpokládat, že občané, kteří odpověděli „ne“ či „spíše ne“, si jsou vědomi toho, že při správném provozování BPS skutečně pro obec zátěž nepředstavuje. Na druhou stranu, počet odpovědí „nevím“ dokazuje, že informovanost veřejnosti není tak velká.

Graf č. 6 a 7: Představuje podle Vás provoz bioplynové stanice pro prostředí obce zátěž? (zdroj: vlastní zpracování)

6. Diskuze

Zapojení veřejnosti do procesu EIA v ČR řeší pouze minimum dalších prací. Příkladem je Bilíková (2015) „Participace veřejnosti na procesu EIA“. Hlavním rozdílem oproti této práci je zaměření. Zatímco diplomová práce pojednává o participaci veřejnosti na procesu EIA v problematice bioplynových stanic napříč celou Českou republikou, Bilíková (2015) se zaměřuje na participaci veřejnosti na procesu EIA na území Jihomoravského kraje ve vymezeném 10letém období. Metodika obou studií se částečně také liší. Společným rysem je však použití stejného zdroje dat a to konkrétně Informační systém České informační agentury životního prostředí CENIA. Dále byly v obou případech vybírány záměry ve stavu „Stanovisko“, obě autorky, Bilíková i Göghová, následně rozřídily připomínky občanů dle četnosti vznesení, definovaly vyjadřující se subjekty veřejnosti a zhodnotily, zda-li připomínky ovlivnily závěrečné stanovisko k záměru. V diplomové práci byly výsledky doplněny dotazníkovým šetřením ve vybraných obcích s funkční BPS, v BP byly na výsledky aplikovány koeficienty významnosti vyjadřujících se subjektů a poté vyhodnocena kategorie připomínek s nejvyšším číslem. Vliv připomínky veřejnosti na závěrečné stanovisko dle výsledků BP neměly. V případě této práce a záměrů výstavby bioplynových stanic jsou připomínky vždy uvedeny v podmínkách stanoviska a jsou vypořádány. U dvou případů bylo právě i v důsledky připomínek veřejnosti vydáno nesouhlasné stanovisko a záměr nebyl realizován. Práce Dřevěného „Posuzování vlivů záměrů na životní prostředí“ (Dřevěný, 2015) se zabývala tématem procesu EIA jako celku a to především z právního hlediska. Autor například shledává novelu zákona jako nutný vývoj tuzemské úrovně v procesu EIA směrem k vyspělejšími zemím. Jako praktický příklad si Dřevěný (2015) vybral zástupce větrných elektráren v Jihomoravském kraji. Zde autor došel mimo jiné k závěru, že je při posuzování vlivů na životní prostředí více než nutný konsenzus mezi všemi stranami, které na procesu spolupracují. Jinak dle autora nebude dosaženo hlavního smyslu zákona EIA, ani dalších právních norem týkajících se životního prostředí. Konečná ve své práci „Posuzování vlivů záměrů na životní prostředí z pohledu práva“ (Konečná, 2012) poukazuje na nedostatky zákona 100/2001 Sb., který dle autorky například nezhodnocuje „pohodu“ obyvatel. V tomto kontextu zmiňuje i záměr výstavby BPS

v Otrokovicích, který je diskutován i v této diplomové práci a ke kterému bylo i z tohoto důvodu vydáno nesouhlasné stanovisko. Autorka také provedla anketové šetření, ve kterém zjišťovala, zda se respondenti setkali s pojmem EIA a zda využili nástrojů, které proces EIA umožňují. Ze sta dotazovaných se s pojmem EIA setkalo celkem 65 respondentů. Nástrojů EIA využilo pouze 22 respondentů, kdy se většinou jednalo o petici, která se však za nástroj EIA považovat nedá. Giňová ve své práci „Účast veřejnosti v rozhodovacích procesech při ochraně životního prostředí“ (Giňová, 2015) stejně jako Dřevěný (2015) považuje novelu zákona za přínosnou, především z pohledu definice dotčené veřejnosti a zahrnutí navazujícího řízení. Autorka v práci poukazuje na praxi vypořádávání připomínek veřejnosti, které jsou často jen mechanicky a formálně zahrnuty ve stanovisku.

7. Závěr

Práce se zabývala participací veřejnosti v procesu EIA. V první části byla provedena literární rešerše na toto téma, která poukázala na plusy i mínusy v této problematice v různých zemích. Dále byly uvedeny základní informace o bioplynových stanicích, legislativním zajištění. Následně bylo v praktické části analyzováno 26 záměrů výstavby bioplynových stanic v České republice, zvláště pak byla věnována velká pozornost zápisům z veřejného projednávání.

Tato analýza přinesla zajímavé poznatky, a to, že se občané obávají ve spojitosti s výstavbou BPS především zápachu, větší dopravní intenzity, hluku z provozu BPS, využití digestátu, nevhodného umístění BPS, poškození spodních vod, eroze v důsledku pěstování kukuřice jako vstupní suroviny a v neposlední řadě také panují obavy, aby se neopakovala situace Velkého Karlova. Dále bylo zkoumáno, zda-li jsou připomínky vznesené na veřejných projednáváních zohledněny v závěrečném stanovisku k záměru. Všechny připomínky jsou ve stanovisku vypořádány a zohledněny při dalším rozhodování. I kvůli tomu bylo u dvou záměrů vydáno nesouhlasné stanovisko a to v obcích Městec Králové a Otrokovice.

Dotazníkovým šetřením bylo zjišťováno, jak občané obcí, ve kterých stojí BPS, tuto stavbu vnímají, zda-li se zúčastnili veřejného projednávání, případně jestli vznesli nějaké připomínky a do jaké míry se naplnily jejich obavy. Dotazování probíhalo v obcích Chlístov a Uhlířov. Z tohoto šetření vyplynulo, že občané existenci BPS v obci spíše nevnímají. Pokud ano, tak především z důvodu zápachu a zvýšené intenzity dopravy. Tyto negativní vlivy však nejsou pozorovány v příliš velké míře. O veřejném projednávání vědělo ze 113 dotazovaných pouze 32 občanů, osobně se zúčastnilo 7 osob a to pouze v obci Chlístov. Občané, kteří se projednávání zúčastnili, vznesli připomínky k zápachu, větší intenzitě dopravy a hluku z provozu BPS. Co se týče názoru občanů, zda-li bioplynová stanice představuje pro obec zátěž, tak podle 76 respondentů BPS pro obec spíše resp. nepředstavuje zátěž.

Závěrem je tedy nutno podotknout, že vnímání bioplynových stanic a jejich vlivů na životní prostředí je ovlivněno malou informovaností veřejnosti o principu

fungování BPS. Jedním z pilířů Aarhuské úmluvy je právo získávat srozumitelné informace o životním prostředí. Za předpokladu, že se informovanost zvýší, bude mít také veřejné projednávání záměrů v rámci procesu EIA mnohem vyšší úroveň.

Celkově se domnívám, že participace veřejnosti na procesu EIA nemá v České republice zatím tak velký význam, jako je tomu ve vyspělejších zemích. Z části je to určitě z důvodů, které byly zmíněny výše. Pokud však novela zákona splní svůj účel, troufám si tvrdit, že se úroveň participace občanů bude v naší zemi zlepšovat.

8. Zdroje:

- 1) ACCC/C/2010/50. *UNECE Home* [online]. 2011 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.unece.org/env/pp/compliance/Compliancecommittee/50TableCZ.html>
- 2) ANDĚL, Petr. *Posuzování vlivů na životní prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, Centrum pro výzkum toxických látek v prostředí, 2013. Recetox. ISBN 978-80-210-6609-0.
- 3) BILÍKOVÁ, Petra. *Participace veřejnosti na procesu EIA*. Brno, 2015. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně.
- 4) BRANDEJSOVÁ, Eliška a Zdeněk PŘIBYLA. *Bioplynové stanice: (zásady zřizování a provozu plynového hospodářství)*. Praha: GAS, 2009. GAS. ISBN 978-80-7328-192-2.
- 5) *Current policies, strategies and aspects of environmental impact assessment in a transboundary context*. New York: United Nations, 1996. Environmental series. ISBN 92-1-116647-0.
- 6) *Česká bioplynová asociace* [online]. 2013, 2016 [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.czba.cz/>
- 7) ČESKÁ REPUBLIKA. ZÁKON ze dne 10. února 2015, kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÁ REPUBLIKA*. 2015, ročník 2015, číslo 39.
- 8) ČIŽP: *Bioplynová stanice Velký Karlov zaplatí pokutu 5 miliónů* [online]. 2009 [cit. 2015-12-14]. Dostupné z: http://www.cizp.cz/1423_Bioplynova-stanice-Velky-Karlov-zaplati-pokutu-5-milionu
- 9) DANGI, Mohan B., Deanna FERNANDEZ, Upendra B. BOM, Shashidhar BELBASE a Rameshwor KAPHLE. Evaluation of environmental impact assessment report preparation and public participation in landfill projects in Nepal. *Habitat International* [online]. 2015, **46**, 72-81 [cit. 2016-04-06]. DOI: 10.1016/j.habitatint.2014.10.021. ISSN 01973975. Dostupné z: <http://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S0197397514001593>
- 10) DEL FURIA, Luca a Jane WALLACE-JONES. The effectiveness of provisions and quality of practices concerning public participation in EIA in Italy.

In: *Environmental Impact Assessment Review* [online]. 2000, s. 23 [cit. 2015-11-30]. ISSN 0195-9255.

11) DRENOVAK-IVANOVIC, Mirjana. THE DEVELOPMENT OF THE RIGHT TO PUBLIC PARTICIPATION IN ENVIRONMENTAL MATTERS AS A NEW CONCEPT OF ADMINISTRATIVE DECISION MAKING IN SERBIA. *Transylvanian Review of Administrative Sciences* [online]. 2015, (44E), 74-90 [cit. 2016-04-08]. ISSN 18422845.

12) DŘEVĚNÝ, Radek. *Posuzování vlivů záměrů na životní prostředí*. Brno, 2015. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta.

13) DVOŘÁK, Libor. *Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí s komentářem*. Vyd. 1. Praha: ABF - Arch, 2005. Stavební právo. ISBN 80-86905-01-2.

14) Environmental Impact Assessment - EIA - Environmental - European Commission. *EUROPA - European Union website, the official EU website* [online]. 2015-10-16 [cit. 2015-11-30]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/environment/eia/eia-legalcontext.htm>

15) GIŇOVÁ, Petra Marie. *Účast veřejnosti v rozhodovacích procesech při ochraně životního prostředí*. Brno, 2015. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta.

16) *Guidance on public participation in EIA in a transboundary context* [online]. UNITED NATIONS, 2006, (7/2006) [cit. 2016-05-11]. ISSN 1020-4563. Dostupné z: <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/documents/2006/eia/ece.mp.eia.7.pdf>

17) HARTLEY, Nicola a Christopher WOOD. Public participation in environmental impact assessment—implementing the Aarhus Convention. In: *Environmental Impact Assessment Review* [online]. 2005, s. 22 [cit. 2015-11-30]. ISSN 0195-9255.

18) HAVLÍČKOVÁ, Kamila. *Rostlinná biomasa jako zdroj energie*. Průhonice: Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví s Novou tiskárnou Pelhřimov, 2008. ISBN 978-80-7415-004-3.

19) HUMLÍČKOVÁ, Petra. *Účast veřejnosti na rozhodování ve věcech ochrany přírody a krajiny: metodická příručka*. Vlašim: ČSOP Vlašim, 2008. ISBN 978-80-86327-68-6.

20) IBRAHIM, Mohamed Ismail. *The role of public participation in Environmental Impact Assessment: a case study from Egypt*. 2009.

- 21) Informační systém EIA. *CENIA, česká informační agentura životního prostředí* [online]. 2012, 2015 [cit. 2015-11-30]. Dostupné z: http://portal.cenia.cz/eiasea/view/eia100_cr
- 22) Informační systém EIA. *CENIA, česká informační agentura životního prostředí* [online]. 2012, 2015 [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: http://portal.cenia.cz/eiasea/download/RUIBX01TSzg4N19kb2t1bWVudGFjZURPQ18xLnBkZg/MSK887_dokumentace.pdf
- 23) Informační systém EIA. *CENIA, česká informační agentura životního prostředí* [online]. 2012, 2015 [cit. 2016-05-04]. Dostupné z: http://portal.cenia.cz/eiasea/download/RUIBX1NUQzU4OV9kb2t1bWVudGFjZURPQ18xLnBkZg/STC589_dokumentace.pdf
- 24) Jak funguje bioplynová stanice | Obnovitelné zdroje | Skupina ČEZ. *Skupina ČEZ* [online]. 2016 [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: <https://www.cez.cz/cs/vyroba-elektriny/obnovitelne-zdroje/bioplyn/jak-funguje-bioplynova-stanice.html>
- 25) JANČÁŘOVÁ, Ilona. *Účast veřejnosti při ochraně životního prostředí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 80-210-2947-1.
- 26) Kaly z čistíren odpadních vod - Ministerstvo životního prostředí. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2015 [cit. 2016-04-21]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/kaly_cistiren_odpadnich_vod
- 27) KONEČNÁ, Michaela. *Posuzování vlivů záměrů na životní prostředí z pohledu práva*. Brno, 2012. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta.
- 28) LI, Wanxin, Jieyan LIU a Duoduo LI. Getting their voices heard: Three cases of public participation in environmental protection in China. *Journal of Environmental Management* [online]. 2012, **98**: 65-72 [cit. 2015-12-14]. DOI: 10.1016/j.jenvman.2011.12.019. ISSN 03014797. Dostupné z: <http://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S0301479711004725>
- 29) MANSFELDOVÁ, Zdenka a Aleš KROUPA (eds.). *Participace a zájmové organizace v České republice*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-53-9.
- 30) Mapy Google. *Google* [online]. 2016 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <https://www.google.cz/maps/@49.7974205,14.6503891,831m/data=!3m1!1e3?hl=cs>
- 31) Metodický pokyn k podmínkám schvalování bioplynových stanic před uvedením do provozu - Ministerstvo životního prostředí. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2014 [cit. 2016-04-21]. Dostupné z:

[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/schvalovani_bioplynovych_stanic/\\$FILE/000-Metodicky_dokument_BPS-20150402.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/schvalovani_bioplynovych_stanic/$FILE/000-Metodicky_dokument_BPS-20150402.pdf)

32) MÜLLEROVÁ, Hana a Petra HUMLÍČKOVÁ. *Nové přístupy k implementaci Aarhuské úmluvy v ČR*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2014. ISBN 978-80-87439-16-6.

33) NADEEM, Obaidulabb a Thomas B. FISCHER. An evaluation framework for effective public participation in EIA in Pakistan. In: *Environmental Impact Assessment Review* [online]. 2010, s. 12 [cit. 2015-11-30]. ISSN 0195-9255.

34) PALERM, Juan R. Public participation in eia in hungary. *Environmental Impact Assessment Review* [online]. 1999, **19**(2): 201-220 [cit. 2015-12-14]. DOI: 10.1016/S0195-9255(99)00002-5. ISSN 01959255. Dostupné z:

<http://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S0195925599000025>

35) PERGROVÁ, Ilona. *Bioplynka v Karlově míří do dražby - Znojemský deník* [online]. 2014 [cit. 2015-12-14]. Dostupné z:

http://znojemsky.denik.cz/zpravy_region/bioplynka-v-karlove-miri-do-drazby-20141204.html

36) SILAS, Agaja. *PUBLIC PARTICIPATION IN ENVIRONMENTAL IMPACT ASSESSMENT (EIA) REPORTS: THE NIGERIAN EXPERIENCE*. 2013.

37) SKOPALÍK, Aleš. *Ekonomická efektivnost využívání obnovitelných zdrojů energie: Economical effectiveness of depleting the renewable energy resources : teze disertační práce*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2011. ISBN 978-80-7454-074-5.

38) SMATANOVÁ, Michaela. Digestát jako organické hnojivo. *Zemědělec* [online]. 2012, **2012**(18), 21-22 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z:

<http://profipress.cz/archiv/zemedelec-182012/#page/21>

39) Uhlířov | Statutární město Opava. *Statutární město Opava | Statutární město Opava* [online]. 2015 [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.opava-city.cz/cs/uhlirov>

40) Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí - Ministerstvo životního prostředí. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2008, 2015 [cit. 2015-11-30].

Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/umluva_pristup_informace

41) ÚPO Lkáň - změna č. 1: Územní plánování Lovosice - Dotace: Město Lovosice - oficiální internetové stránky. *Město Lovosice - oficiální internetové stránky: Titulní*

stránka [online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.meulovo.cz/upo-lkan-zmena-c-1/d-8176/p1=8679>

42) Ústava České republiky. *Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna* [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

43) Územní plán - Oficiální stránky obce Holasovice. *Obec Holasovice - Oficiální stránky obce Holasovice*[online]. [cit. 2016-05-18]. Dostupné z: <http://www.obec-holasovice.cz/rozvoj-obce/uzemni-plan/?ftresult=%C3%BAzemn%C3%AD+pl%C3%A1n>

44) VICENTE, Fernando, Teresa FIDÉLIS a Gonzalo MÉNDEZ. Public Participation in Environmental Impact Assessments Between Spain and Portugal. *Journal of Environmental Assessment Policy and Management* [online]. 2015, **17**(02), 1550022- [cit. 2016-04-06]. DOI: 10.1142/S1464333215500222. ISSN 1464-3332. Dostupné z: <http://www.worldscientific.com/doi/10.1142/S1464333215500222>

45) Výkresová část: Město Bílovec. *Město Bílovec: Titulní stránka* [online]. 2013 [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: http://bilovec.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=442&id=707933

46) Výroba a využití bioplynu v zemědělství. *VUZT* [online]. 2007 [cit. 2016-04-27]. Dostupné z: <http://www.vuzt.cz/svt/vuzt/publ/P2007/086.PDF>

47) Základní informace - Účast veřejnosti. *Obecné informace o Aarhuské úmluvě - Účast veřejnosti* [online]. [cit. 2016-04-09]. Dostupné z: <http://www.ucastverejnosti.cz/cz/zakladni-informace/#pravo-na-ucast-pri-rozhodovani>

48) *ZÁKON ze dne 20. února 2001 o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí)*. In: . 100/2001 Sb. Dostupné také z: http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/8A12B8F25817A234C125729D0039D956/%24file/Z%20100_2001.pdf

9. Seznam obrázků

Obr. č. 1	Schéma procesu EIA
Obr. č. 2	Anaerobní fermentace organických látek
Obr. č. 3	Mapa záměrů výstavby BPS ve stavu „stanovisko“
Obr. č. 4	Mapa bioplynových stanic v ČR
Obr. č. 5	Mapa bioplynových stanic v ČR, část Jihomoravského kraje a kraje Vysočina
Obr. č. 6	Výřez z ÚP Velké Albrechtice
Obr. č. 7	Umístění BPS v obci Chlístov
Obr. č. 8	Umístění BPS v obci Chlístov
Obr. č. 9	Umístění BPS v obci Uhlířov
Obr. č. 10	Umístění BPS v obci Uhlířov; nový příjezd k BPS

10. Seznam tabulek a grafů

TABULKY	
Tab. č. 1	Přehled počtů záměrů stavby BPS za kraje
Tab. č. 2	Přehled záměrů stavby BPS
Tab. č. 3	Nejčastější témata připomínek
Tab. č. 4	Absolutní počty připomínek, Česká republika
Tab. č. 5	Absolutní počty připomínek vzhledem k připomínkujícím a krajům
Tab. č. 6	Demografické údaje, obec Chlístov
Tab. č. 7	Demografické údaje, obec Uhlířov
Tab. č. 8	Které z připomínek (obav) se naplnily a v jaké míře? (1-nejméně; 5-nejvíce)
GRAFY	
Graf č. 1	Vnímáte existenci BPS ve vaší obci?
Graf č. 2	Pokud ano, jak vnímáte existenci BPS v obci?
Graf č. 3	Víte, že probíhalo veřejné projednávání záměru výstavby bioplynové stanice v procesu hodnocení vlivů na ŽP?
Graf č. 4	Počet zástupců veřejnosti a počet účastníků z řad dotazovaných
Graf č. 5	Které z připomínek (obav) se naplnily a v jaké míře?
Graf č. 6	Představuje podle Vás provoz bioplynové stanice pro prostředí obce zátěž?
Graf č. 7	Představuje podle Vás provoz bioplynové stanice pro prostředí obce zátěž?